

Jaarstukken 2015

Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta

[plaatje schap]

[datum]

Inhoudsopgave

1. BESTUURLIJKE SAMENVATTING	2
2. LEESWIJZER	7
3. PROGRAMMAVERANTWOORDING	8
3.1 PROGRAMMA 1: BESTUURLIJKE AANGELEGENHEDEN	8
3.2 PROGRAMMA 2: BEHEER, ONDERHOUD EN EXPLOITATIE GEBIEDEN	12
3.3 PROGRAMMA 3: ONTWIKKELING	23
3.4 ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	32
4. PARAGRAFEN	34
4.1 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING	34
4.2 ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN	36
4.3 FINANCIERING	37
4.4 GRONDBELEID	39
4.5 BEDRIJFSVOERING	40
5 JAARREKENING 2015	41
5.1 BALANS PER 31 DECEMBER 2015	42
5.2 OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN 2015	43
5.3 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING	44
5.4 TOELICHTING OP DE BALANS	46
5.5 TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN 2015	59
5.6 OVERIGE GEGEVENS	68

1. Bestuurlijke samenvatting

In deze bestuurlijke samenvatting zijn de gerealiseerde speerpunten per programma benoemd. Deze punten zijn verder uitgewerkt in hoofdstuk 3 *Programmaverantwoording*.

Bestuurlijke aangelegenheden

Bestuurlijke ontwikkelingen

2015 heeft in het teken gestaan van het juridisch en inhoudelijk inrichten van het nieuw opgericht Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta. Tegelijkertijd is gewerkt aan de liquidatie van de oude schappen Haringvliet en De Grevelingen. Voor Haringvliet wordt de jaarrekening 2014 als slotbalans beschouwd, zodat dit schap in 2015 is geliquideerd.

De overdracht van erfpachtrechten in Haringvliet van het voormalige schap Haringvliet aan het nieuwe schap Zuidwestelijke Delta, vond plaats bij notariële akte van 14 juli 2015.

Voor de overdracht van de erfpachtrechten van het voormalige schap Grevelingen aan het nieuwe schap Zuidwestelijke Delta is medewerking nodig van Staatsbosbeheer als bloot eigenaar. Met Staatsbosbeheer zijn procedurele afspraken gemaakt over deze toestemmingsverklaring, als onderdeel van de afstanddoening door het schap Zuidwestelijke Delta van de gehele erfpachtpositie in de Grevelingen. De overdracht van de erfpachtrechten van Grevelingen naar Zuidwestelijke Delta kan naar verwachting begin 2016 plaats vinden.

In 2015 is het besluit tot het bestuurlijk uittreden van de provincie Zuid-Holland uit de Natuur- en recreatieschappen genomen. Op 11 november 2015 hebben Provinciale Staten het besluit genomen per 1 januari 2018 uit het Zuidwestelijk Deltaschap te treden. Het schap zal in 2016 verder met de provincie in gesprek gaan over de voorwaarden tot uittreding, belangrijke inzet hierbij is het borgen van de financiële middelen voor natuur en recreatie.

Wijziging Wgr

In verband met de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) moest de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta ook op punten gewijzigd worden. Alle deelnemers zijn akkoord gegaan, behalve de Provincie Zeeland op twee onderdelen niet. De wijzigingen zijn, met uitzondering van de twee onderdelen waar geen unaniem akkoord op gekregen is, op 24 december 2015 in werking getreden.

Bestuurs- en gebiedsadviescommissies

In 2015 is gewerkt aan het inrichten van bestuurscommissies en gebiedsadviescommissies voor de gebiedsdelen Haringvliet en Grevelingen. De basis ligt hiervoor in de GR.

In 2016 worden de gebiedsadviescommissies operationeel en kunnen zij gevraagd en ongevraagd gaan adviseren aan het Algemeen Bestuur.

Groenservice Zuid-Holland (G.Z-H)

Groenservice Zuid-Holland is de uitvoerende (provinciale) dienst van dit schap.. In 2015 heeft de provincie Zuid-Holland besloten tot afbouw van deze dienst. Het personeel van G.Z-H zal waarschijnlijk per 1-1-2017 worden ondergebracht bij Staatsbosbeheer (SBB) waarbij de dienstverlening aan de schappen voorlopig door SBB wordt voortgezet. Hierover zullen nog afspraken worden gemaakt tussen het Schap, de provincie Zuid-Holland en Staatsbosbeheer.

Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden

Regulier en groot onderhoud

Het beheer van de gebieden bestaat uit reguliere onderhoudswerkzaamheden en groot onderhoud. Groot onderhoud aan stranden, zwemwater en verhardingen is uitgevoerd en er is een aanvang gemaakt met het uitvoeren van groot onderhoud aan het Hellegatsplein-Oost. Voor het regulier onderhoud wordt de komende jaren ingezet op meer planmatig en duurzaam beheer. Bij de herijking van de meerjarenbegroting 2015-2019 is besloten vanaf 2016 stapsgewijs in te groeien in een hoger budget voor regulier onderhoud in het gebiedsdeel Grevelingen. Voor het gebiedsdeel Haringvliet is een voorkeur uitgesproken voor een stapsgewijze invoering van het Terrein Beheer Model (TBM), dit model is de basis voor de onderhoudswerkzaamheden. Verdere uitwerking hiervan vindt plaats in 2016.

Betaald parkeren

De continuering van het betaald parkeren op de dammen heeft vragen en reacties opgeroepen bij het publiek en bij de ondernemers die in deze gebieden actief zijn. Door vertraging in de levering en ombouw van de parkeerautomaten op de dammen, vond de inwerkingtreding van het betaald parkeren later (nl. begin juni in plaats van 1 april) plaats dan voorzien. De verkoop van seizoenskaarten verliep stroef door het wegvallen van de vaste verkooppunten. Niettemin was de opbrengst van betaald parkeren vergelijkbaar met die van voorgaande jaren.

Beheer grondposities/ exploitaties

Door onder andere het ontbreken van de grondpositie in de Grevelingen is het in 2015 nauwelijks mogelijk gebleken wensen van ondernemers goed te accommoderen. In het licht van de bestuurlijke ontwikkelingen zoals hierboven beschreven, vinden momenteel (2016) weer voorbereidende besprekingen plaats met ondernemers, in nauwe samenspraak met Staatsbosbeheer.

Het beheer van de bestaande contractenportefeuille en het behoud van inkomsten, vraagt om een continue aandacht en inzet.

Communicatie

In 2015 is een communicatievisie ontwikkeld die past bij de oprichting van het nieuwe schap Zuidwestelijke Delta en haar doelstellingen. Ook is een nieuwe huisstijl met bijbehorend beeldmerk ontworpen en is via diverse kanalen bekendheid gegeven aan de oprichting van het Zuidwestelijke Deltaschap.

Aan diverse evenementen is een (financiële) bijdrage geleverd: Schout- en schepenenrace, WK Onderwaterfotografie in de Grevelingen, de dag van de Slikken van Flakkee en de Grevelingenweek.

Toezicht en handhaving

Bijzondere aandacht ging in 2015 uit naar de overlast en onveiligheid die ontstaan door de groeiende (bedrijfsmatige) activiteit van het vissen naar krabbetjes in de Grevelingen. Er is handhavend opgetreden en er zijn verbodsborden geplaatst.

Ontwikkeling

Inhoudelijke programma's Zicht op Haringvliet (ZOH) en Zicht op Grevelingen 2 (ZOG2)

In 2015 is door het bestuur goedkeuring verleend aan het zogenaamde 'framework' ZOG 2. De invulling van de 'groene impuls' in dit programma vindt plaats met natuurpartijen en zal resulteren in een aantal nieuwe 'groene' projectideeën waarvoor gelden zeker zijn gesteld. Het project Slikken van Flakkee is een belangrijke ontwikkellocatie met hoge natuurwaarden, waarbij het doel is de belevingswaarde van het gebied te vergroten. Het Inspiratiecentrum Grevelingen is in 2015 in gebruik genomen.

Fase 1 van het Ecohotel is medio 2015 opgeleverd. Er heeft een onafhankelijk feitenonderzoek plaatsgevonden naar de gang van zaken rond dit project. Fase 2 volgt in 2016.

Voor de uitvoering van het ZOH vindt zoveel mogelijk aansluiting plaats bij de initiatieven en projecten van het Droomfonds Haringvliet.

Bruikbare onderzoeksresultaten zijn bereikt in de ZOH projecten 'historische vaarverbindingen', 'zit- en beleefobjecten rond het Haringvliet' en het verbeteren van de veerdiensten op het Haringvliet.

Voor de gebiedsontwikkelingsprojecten Hellegat en Quackstrand worden ontwerpen gemaakt en de uitvoering volgt in 2016 en 2017.

Wat is opgenomen in de jaarstukken "Natuur- en recreatieschap De Grevelingen in liquidatie"?

In 2015 is gebleken dat voor Grevelingen de planning van liquidatie niet uitvoerbaar was. Voornaamste redenen hiervan zijn de overdracht van het erfpachtrecht en de afwikkeling van lopende (europese) subsidies.

In deze jaarstukken 2015 is de verantwoording van de volgende posten opgenomen:

- De kredieten met betrekking tot het Inspiratiecentrum en Carelands en de betreffende Europese subsidie daarvoor alsmede de hiermee samenhangende balansposten (vorderingen en schulden); zie Hoofdstuk 3: programma 3.
- De baten en lasten van erfpachtcanons en de daarmee samenhangende balansposten (vorderingen en schulden); zie Hoofdstuk 3: programma 2. Het betreft de gronden waarvoor de erfpacht nog niet is overgedragen.
- Het saldo van de exploitatie in 2015 wordt verrekend met Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta. De onderhouds- en beheerkosten van de gronden zijn immers bij dat schap verantwoord. Daarnaast worden de niet door subsidie gedekte lasten van het inspiratiecentrum en Carelands ook verrekend met het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta.

Wat is opgenomen in de voorliggende jaarstukken "Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta"?

- Alle overige posten inclusief de samenstel- en controlekosten van de jaarstukken van het schap Grevelingen i.l., die niet onder het vorige kopje zijn toegelicht, maar die voorheen (t/m 2014) nog werden opgenomen onder het voormalige Natuur- en Recreatieschap De Grevelingen.

- Alle posten die voorheen (t/m 2014) werden opgenomen onder het Natuur- en Recreatieschap Haringvliet zijn verantwoord in de jaarstukken ZWD. Het Natuur- en Recreatieschap Haringvliet is namelijk geliquideerd.
- Alle (financiële) bestuurlijke relevante feiten die het gevolg zijn van besluiten die zijn genomen door het bestuur van het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta.

Financiële samenvatting

De jaarrekening 2015 sluit met een voordelig resultaat van € 45.015.

In de respectievelijke programma's van deze jaarrekening worden de resultaten gespecificeerd weergegeven en worden de resultaten inhoudelijk geanalyseerd.

Exploitatie

De resultaten per programma zijn als volgt:

Programma	Omschrijving	Resultaat	V/N
1	Bestuurlijke aangelegenheden	16.275	V
2	Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	35.375	V
3	Ontwikkeling	15.835	N
-	Algemene dekkingsmiddelen	9.200	V
	Jaarresultaat 2015	45.015	V

V = voordelig; N = nadelig

Voorgesteld wordt het voordelige jaarresultaat 2015 als volgt te bestemmen :

- toevoeging van het voordelige resultaat ad € 45.015 aan de Algemene Reserve.

Daarnaast wordt voorgesteld om het restantbudget voor Uitgesteld groot onderhoud in 2015 van € 274.419 (ten laste van Algemene Reserve) toe te voegen aan het reeds vastgestelde budget Uitgesteld groot onderhoud voor 2016. Voor een nadere toelichting zie paragraaf 3.2, onderdeel uitgesteld groot onderhoud.

In het volgende overzicht zijn de belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting 2015 weergegeven.

Nr.	Onderwerp	Bedrag	V/N	Programma	Product
1	Verhoogde accountantskosten	32.431	N	1: Bestuurlijke aangelegenheden	Financiën
2	Rentebaat	44.072	V	1: Bestuurlijke aangelegenheden	Financiën
3	Overschrijding Regulier Onderhoud/Beheeractiviteiten staatsbosbeheer GR	58.038	N	2: Beheer, Onderhoud en Exploitatie gebieden	Gebiedsbeheer

4	Verhoogde baten betaald parkeren en doorbelasting regulier onderhoud aan het schap Grevelingen	342.627	V	2: Beheer, Onderhoud en Exploitatie gebieden	Gebiedsbeheer
5	Hogere lasten ivm bijdrage exploitatie Inspiratiecentrum	90.119	N	2: Beheer, Onderhoud en Exploitatie gebieden	Economisch Beheer
5	Lagere huuropbrengsten economisch beheer	170.488	N	2: Beheer, Onderhoud en Exploitatie gebieden	Economisch Beheer
6	Overig	9.392	V	Divers	
	Jaarresultaat 2015	45.015	V		

V = voordelig; N = nadelig

Voor een specificatie en nadere analyse van de genoemde verschillen wordt verwezen naar de toelichtingen bij de programma's.

Vermogenspositie

Het eigen vermogen bedraagt per eind 2015 € 14.741.483. Dit betekent een daling van € 1.025.027 ten opzichte van de openingsbalans per 1 januari 2015. Dit wordt met name veroorzaakt door de dekking van de extra kosten van het Inspiratiecentrum en de kosten van Uitgesteld Groot Onderhoud 2015.

2. Leeswijzer

In deze jaarstukken wordt inzicht gegeven in de voortgang van het realiseren van de doelen en prestaties uit de programmabegroting 2015 en de Najaarsrapportage 2015. Daarnaast wordt inzicht geboden in de realisatie van additionele projecten (kredieten). In de tabellen zijn de realisatiecijfers over het jaar 2015 opgenomen. De lasten en de baten zijn gepresenteerd als positieve bedragen in hele euro's. In de kolom resultaat worden voordelen voor het schap weergegeven met een "V" en nadelen met een "N".

De jaarstukken zijn opgesteld naar de eisen die het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) daaraan stelt. In de bestuurlijke samenvatting (hoofdstuk 1) is op hoofdlijnen ingegaan op de belangrijkste ontwikkelingen en resultaten in 2015. In hoofdstuk 3 is de programmaverantwoording opgenomen. Hierin worden de doelen en prestaties toegelicht door beantwoording van de drie W-vragen:

1. Wat hebben we bereikt?
2. Wat hebben we gedaan?
3. Wat heeft het gekost?

Hoofdstuk 4 zal daarna ingaan op de volgens het BBV verplichte en voor het schap relevante paragrafen, te weten:

- Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Financiering
- Grondbeleid
- Bedrijfsvoering

Hoofdstuk 5 bevat de jaarrekening 2015 met daarin de waarderingsgrondslagen, de balans per 31 december 2015 met toelichting en het overzicht van baten en lasten met toelichting. Voor de toelichting op het overzicht van baten en lasten is de richtlijn gehanteerd de verschillen in elk geval toe te lichten bij afwijkingen ten opzichte van de begroting (na wijziging) van meer dan 3%, met een minimum van € 2.500.

Tevens is in hoofdstuk 5 de aanvullende (o.a. wettelijke verplichte) informatie opgenomen.

3. Programmaverantwoording

De programmaverantwoording is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

- *Programma 1 Bestuurlijke aangelegenheden*
- *Programma 2 Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden*
- *Programma 3 Ontwikkeling*
- *Algemene dekkingsmiddelen*

In dit hoofdstuk wordt per programma een toelichting gegeven op de gerealiseerde doelen, de gevolgde aanpak en de kosten hiervan.

3.1 Programma 1: Bestuurlijke aangelegenheden

Wat hebben we bereikt?

Kwalitatief hoogwaardige bestuurlijke en juridische advisering aan het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur, over ten minste de volgende aandachtsgebieden:

- lopende zaken, beleid, ontwikkelingen en toekomst van het schap;
- nieuwe of gewijzigde wet- en regelgeving die van invloed zijn op het schap;
- financieel beleid, begroting en verantwoording.

Daarbij is rekening gehouden met wat er speelt op de betreffende beleidsvelden en met het netwerk binnen en buiten het schap. Dit netwerk bestaat uit schapsdeelnemers, ambtelijk apparaat, natuur- en milieuorganisaties en stakeholders in het schapsgebied.

Tevens het voorbereiden van bestuursvergaderingen inclusief de verslaglegging van bestuursvergaderingen en het zorgdragen voor het uitvoeren van de actiepunten.

Wat hebben we daarvoor gedaan en wat heeft het gekost?

De ondersteuning van het Dagelijks en het Algemeen Bestuur vond plaats door het leveren van de volgende producten:

1. Bestuursproducten
2. Juridische ondersteuning en advisering
3. Financiën

Ad.1 Bestuursproducten

De bestuursproducten omvatten:

- Het voorbereiden en plannen van bestuursvergaderingen;
- Het verslagleggen van bestuursvergaderingen en het (laten) uitvoeren wat afgesproken is;
- Het signaleren van knelpunten in de uitvoering en het aandragen van oplossingen;
- Eerste aanspreekpunt zijn voor schapsdeelnemers, ambtelijk apparaat en stakeholders voor alle zaken/ projecten die in schapsverband spelen;
- Het vertegenwoordigen van de schapsbesturen in ambtelijke en bestuurlijke netwerken en gremia van de deelnemers;
- De eindtoets op bestuursvoorstellen;

- Het opstellen en uitvoeren van additionele opdrachten en beleidsadviezen waarmee het bestuur in staat wordt gesteld om richting en middelen vast te stellen.

Vergaderingen van het Dagelijks Bestuur zijn gehouden op 10 april, 23 april, 18 juni, 8 oktober en 4 december 2015. Het Algemeen Bestuur heeft vergaderd op 10 april, 18 juni, 8 oktober en 4 december. De voorbereiding van deze bestuursvergaderingen vond plaats in het periodieke ambtelijk vooroverleg Deltaschap.

In 2015 is regelmatig overleg gevoerd met vertegenwoordigers van diverse natuurorganisaties over hun rol bij het Schap(sgebied) en de invulling van de “groene component” in Zicht op de Grevelingen 2. Dit laatste heeft al diverse projectideeën opgeleverd.

Op 12 juni is een presentatie over de schapsfinanciën gehouden voor de Statencommissie van de provincie Zeeland en op 27 november heeft de Statencommissie Zeeland een werkbezoek gehouden aan het schapsgebied, waarbij de Slikken van Flakkee zijn bezocht.

Voor de instelling en samenstelling van de gebiedsadviescommissies Haringvliet en Grevelingen en de Natuur en Recreatie Adviescommissie Zuidwestelijke Delta zijn voorstellen uitgebracht.

Product		Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Rekening 2015	Resultaat
Bestuursproducten	Lasten	109.100	109.100	105.153	3.947 V
	Baten	-	-	-	-
Saldo		(109.100)	(109.100)	(105.153)	3.947 V

Toelichting: In de begroting is voor de post bestuursprodukten rekening gehouden met representatiekosten, drukwerk en abonnementen. Er is terughoudend met deze budgetten omgegaan hetgeen resulteert in een onderschrijding van € 3.947.

Ad.2 Juridische ondersteuning en advisering

Dit product heeft betrekking op de (algemene) juridische advisering op het gebied van publiek- en privaatrecht en het implementeren, toepassen en evalueren van wet- en regelgeving relevant voor de gemeenschappelijke regeling (Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) en Algemene wet bestuursrecht (Awb)). Ook het behandelen van bezwaar- en beroepzaken en zaken op grond van de Wob (Wet openbaarheid van bestuur) en Wet Bibob (Wet Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur), behoren tot de juridische ondersteuning en advisering.

In 2015 is er veelvuldig geadviseerd op het gebied van het publiek- en privaatrecht en in het kader van bestuursvoorstellen. Meer specifiek is geadviseerd in het kader van de wijzigingen van de Wgr en de liquidatie van de oude schappen Haringvliet en Grevelingen. Ook gebiedsontwikkeling vergt een gedegen juridische ondersteuning, bijvoorbeeld in het project Brouwerseiland. In 2015 is sterk ingezet op de juridisch-bestuurlijke advisering en ondersteuning bij de samenwerking met Staatsbosbeheer en het vormgeven daarvan door middel van bestuursovereenkomsten en het onderhandelen daarover.

Product		Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Rekening 2015	Resultaat
Juridische ondersteuning en advisering	Lasten	15.800	15.800	15.113	687 V
	Baten	-	-	-	-
Saldo		(15.800)	(15.800)	(15.113)	687 V

Op het budget voor juridische ondersteuning en advisering is een kleine onderschrijding geweest.

Ad.3 Financiën

In het kader van de financiële ondersteuning zijn de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Het verzorgen van de financiële administratie van de gemeenschappelijke regeling: de tijdige en systematische vastlegging van baten, lasten en in- en uitgaande geldstromen;
- Het incasseren van gelden als gevolg van verkoop, heffing en/of in privaatrechtelijke overeenkomsten overeengekomen vergoedingen;
- Het uitvoeren van de verbijzonderde interne controle gericht op getrouwheid en rechtmatigheid op financieel gebied, waarbij de nadruk ligt op 'inkoop en aanbestedingen', het betalingsverkeer en de volledigheid van huur- en erfpachtopbrengsten;
- Het toetsen van bestuursvoorstellen op incidentele en/of structurele financiële consequenties;
- Het voeren van periodieke budgetgesprekken met budgethouders en projectleiders;
- Het opstellen van de planning en control producten, zoals begroting, Najaarsrapportage en jaarstukken;
- Het begeleiden van de werkzaamheden van de accountant (interim controle, subsidie-controles, jaarrekeningcontrole).

Product		Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Rekening 2015	Resultaat
Financiën	Lasten	63.800	63.800	96.231	32.431 N
	Baten	324.517	324.517	368.589	44.072 V
Saldo		260.717	260.717	272.358	11.641 V

Toelichting:

Als gevolg van aanscherping van de uitvoeringsrichtlijnen voor accountants en het verscherpte toezicht op accountants zijn de accountantskosten gestegen. De accountant moet zelf meer eigen waarnemingen doen in plaats van te steunen op de processen in de organisatie van GZH. Naast de hiervoor genoemde reguliere werkzaamheden zijn in 2015 werkzaamheden uitgevoerd voor de liquidatie van de voormalige schappen Grevelingen en Haringvliet. Dit heeft tot een overschrijding van de lasten op het product financiën geleid van € 32.431.

De rentebaten zijn uiteindelijk € 44.072 hoger uitgekomen dan geprognostiseerd in de begroting 2015 na wijziging.

Kredieten

Naam krediet	Sluitdatum	Totaal krediet	Realisatie t/m 2014	Begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Rekening 2015	Realisatie t/m 2015	Restant krediet	% lasten t.o.v. totaal krediet
Liquidatie schap / overheveling rechten en plichten HV - Dekking uit Algemene Reserve	2015	25.000	21.640	0	3.360	3.150	24.790	210	99%
Liquidatie schap / overheveling rechten en plichten GR - Dekking uit Algemene Reserve	2015	25.000	21.640	0	3.360	3.150	24.790	210	99%
Totaal programma 1 - Dekking uit Algemene Reserve		50.000	43.280	0	6.720	6.300	49.580	420	

De liquidatie van Haringvliet is afgerond. Het krediet kan worden afgesloten.

De liquidatie van de Grevelingen is nog niet afgerond. De feitelijke overdracht en afwikkeling (inclusief extra accountantscontrole) dient nog plaats te vinden. Voorgesteld wordt dit krediet te verlengen en te verhogen met een bedrag van € 15.000.

Mutaties in reserves

Onttrekkingen aan reserves	Rekening 2014	Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Rekening 2015	Resultaat
Algemene Reserve tbv kredieten		0	6.720	6.300	-420
Totaal	0	0	6.720	6.300	-420

Toelichting: de werkelijke lasten 2015 voor de kredieten liquidatie schap zijn € 420 lager dan begroot, waardoor de onttrekking uit de Algemene Reserve ook lager is uitgevallen.

Toevoegingen aan reserves	Rekening 2014	Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Rekening 2015	Resultaat
Algemene Reserve		79.770	0	0	0
Reserve Afkoopsom Rijk		324.517	324.517	324.517	0
Totaal	0	404.287	324.517	324.517	0

Toelichting: de werkelijke toevoeging aan de Reserve Afkoopsom Rijk is conform de begroting 2015. Dit betreft de storting van de rentebaar in 2015.

3.2 Programma 2: Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden

Wat hebben we bereikt?

De natuur- en recreatiegebieden vallend binnen de gemeenschappelijke regeling zijn onderhouden conform het principe 'schoon, heel en veilig' voor een optimaal gebruik door de bezoekers.

Onder het beheer van de gebieden vallen tevens diverse exploitaties, die bijdragen aan de recreatieve kwaliteit.

De volgende resultaten zijn in 2015 bereikt:

- Het gebiedsbeheer is uitgevoerd door regulier onderhoud en (uitgesteld) groot onderhoud;
- Er is een bestuurlijke discussie gestart over invoering van het Terrein Beheer Model (TBM) in Haringvliet, hierbij is een voorkeur uitgesproken voor stapsgewijze invoering
- Het betaald parkeren op de Grevelingendam en Kabbelaarsbank is gecontinueerd en de parkeerautomaten zijn omgebouwd;
- De realisatie van de verenigingshavens van Watersportvereniging Bommenee;
- De erfpachtrechten van het voormalige schap Haringvliet zijn overgedragen aan het schap Zuidwestelijke Delta. Over de overdracht van de erfpachtrechten in de Grevelingen zijn procedure-afspraken met Staatsbosbeheer gemaakt;
- De bestuurlijke keuze is gemaakt om onder voorwaarden afstand te doen van het erfpachtrecht Brouwerseiland;
- Overleg gevoerd met de exploitant van het Inspiratiecentrum Grevelingen, gericht op een betere benutting van de mogelijkheden en versterking van de positie in het gebied;
- Er is onderhandeld met Catamaranvereniging Catpoint over uitbreiding van ligplaatsen en een te realiseren parkeerplaats;
- Er is een communicatievisie en een nieuwe huisstijl voor het Natuur- en Recreatieschap Zuidwestelijke Delta opgesteld;
- Er zijn advertentiereeksen opgesteld voor de promotie van het nieuwe schap;
- De sponsoring van de Schout- en Schepenrace op 13 juni;
- Er is een financiële bijdrage geleverd aan het WK Onderwaterfotografie in de Grevelingen;
- De realisatie van nieuwe hondenwandelmroutes op de Grevelingendam;
- Activiteiten rond de Tour de France die dit jaar door het schapsgebied liep;
- De Grevelingenweek in september;
- De Dag van de Slikken op 12 september;
- Profilering van de werkzaamheden in aantrekkelijk vormgegeven Najaarsrapportage.

Wat hebben we daarvoor gedaan en wat heeft het gekost?

Het beheer, onderhoud en de exploitatie van de gebieden is gerealiseerd door middel van de volgende producten:

1. Gebiedsbeheer
2. Economisch beheer
3. Communicatie
4. Regelgeving en handhaving

Ad.1 Gebiedsbeheer

Het product gebiedsbeheer betreft het doen onderhouden van de natuur- en recreatiegebieden en de daarbij behorende beheertaken. De basis voor de reguliere onderhoudswerkzaamheden is beschreven in het terreinbeheermodel (TBM). Dit model is opgebouwd uit doeltypen met specifieke recreatieve doelen en maatregelen gerelateerd aan marktconforme normprijzen per doeltipe. Continue evaluatie van de onderhoudswerkzaamheden draagt bij aan het voortdurend actualiseren van het terreinbeheermodel en het beheersbaar houden van zowel de te treffen onderhoudsmaatregelen als de kosten. Bij grote afwijkingen kan deze evaluatie leiden tot een voorstel tot begrotingsaanpassing.

Ten behoeve van de werkzaamheden voor het groot onderhoud wordt gebruik gemaakt van een jaarlijks geactualiseerde meerjarenonderhoudsprognose. Hiermee worden voorzieningen getroffen voor toekomstig groot onderhoud. Met behulp van het uitvoeren van diverse inspecties, wordt de staat van het beoogde groot onderhoud getoetst. De bevindingen uit deze voortdurende evaluatie worden verwerkt alvorens de werkzaamheden worden uitgevoerd. Jaarlijks worden de geplande uitgaven, de dotatie aan de voorziening groot onderhoud en de werkelijke kosten gemonitord. Elke vier jaar wordt de dotatie opnieuw berekend en vastgesteld tenzij uit de monitoring volgt dat eerder een bijstelling nodig is.

Het product gebiedsbeheer bestaat verder uit:

- Het inventariseren en selecteren van partijen die in staat zijn om (een deel van) het natuur-en recreatieschap te onderhouden (het samenstellen van de onderhoudsbestekken en het aanbestedingsproces). In het aanbestedingsproces wordt aandacht besteed aan mogelijke SROI-trajecten (social return on investment);
- Het maken van afspraken met maatschappelijke partijen, vrijwilligers e.d.

Uitvoering Regulier onderhoud

In de vergadering van het algemeen bestuur op 18 juni 2015 zijn de resultaten van de herijking van de meerjarenbegroting 2015-2019 vastgesteld en verwerkt in begrotingswijzigingen 2015 en 2016. Eén van de onderdelen van de herijking betreft het vanaf 2016 stapsgewijs ingroeien in een hoger budget voor regulier onderhoud in het gebiedsdeel Grevelingen. In 2015 was echter nog onvoldoende budget beschikbaar om het onderhoud volledig conform het Terrein Beheer Model uit te kunnen voeren. Bovendien is een groter beroep ontstaan op het budget voor regulier onderhoud omdat een aantal onderhoudsmaatregelen verschoven is van groot onderhoud naar regulier onderhoud (toelichting bij Groot onderhoud). Hierdoor moesten noodgedwongen keuzes gemaakt worden.

Doordat vanaf 2016 ingegroeid wordt in een hoger budget en er gunstige aanbestedingsresultaten zijn behaald, zal het regulier onderhoud in het gebiedsdeel Grevelingen in de komende jaren naar verwachting stapsgewijs kunnen worden omgebogen van budgetgestuurd onderhoud naar planmatig en duurzaam beheer

In het gebiedsdeel Haringvliet zijn de recreatieterreinen en –voorzieningen schoon en veilig gehouden door het uitvoeren van regulier onderhoud. Binnen de beperkte financiële mogelijkheden zijn tevens waar mogelijk onderhoudsmaatregelen gericht op instandhouding uitgevoerd. Echter door het ontbreken van voldoende middelen voor groot onderhoud loopt de onderhoudstoestand achteruit.

Implementatie Terrein Beheer Model in Haringvliet

In de vergadering van het dagelijks bestuur in december 2015 heeft een eerste discussie plaatsgevonden over de implementatie van het Terrein Beheer Model (TBM) in Haringvliet. Het

bestuur heeft een voorkeur uitgesproken voor stapsgewijze invoering van TBM waarbij mogelijkheden als het aanpassen van huidige inrichting (extensiveren) of het selectief meenemen van vervangingen, verkend worden.

Betaald parkeren

In 2015 zijn de parkeerautomaten omgebouwd. Door vertraging in de levering en ombouw van de parkeerautomaten kon het betaald parkeren op de dammen pas begin juni (i.p.v. vanaf 1 april) in werking kon worden gesteld. Voorts is de verkoop van seizoenskaarten achtergebleven omdat de vaste verkooppunten van seizoenskaarten in het gebied zijn weggefallen en deze online moesten worden verkocht. Vanaf eind juli is in het Inspiratiecentrum Grevelingen een verkooppunt gestart. Het aantal transacties bij de automaten is in het tweede halfjaar fors hoger geweest dan voorzien. De totale opbrengst van betaald parkeren benadert hiermee de opbrengst van eerdere jaren.

Product		Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Rekening 2015	Resultaat
Gebiedsbeheer	Lasten	2.517.982	3.244.982	3.028.601	216.381 V
	Baten	1.600.100	1.540.100	1.882.727	342.627 V
Saldo		(917.882)	(1.704.882)	(1.145.875)	559.007 V

Lasten

Specificatie	Resultaat
Regulier Onderhoud	€38.558 N
Uitgesteld Groot Onderhoud (neutraal in de exploitatie)	€ 274.419 V
Groot Onderhoud	€ 0
Beheeractiviteiten Staatsbosbeheer Grevelingen	€ 19.480 N
Totaal Lasten Gebiedsbeheer	€ 216.381 V

Regulier Onderhoud

Op het totale budget 2015 RO van € 796.400 is uiteindelijk € 834.958 aan lasten verantwoord waardoor een nadelig resultaat van € 38.558 is ontstaan. Dit is voor een belangrijk deel veroorzaakt door de uitvoering van een aantal urgente herstel- en reparatiemaatregelen omwille van de veiligheid van bezoekers en de functionaliteit van de gebieden en voorzieningen.

Uitgesteld Groot Onderhoud

Bij de najaarsrapportage 2015 is een budget van € 697.000 ten laste van de algemene reserve toegevoegd aan het exploitatiebudget Terreinbeheer ten behoeve van het Uitgesteld groot onderhoud wat in 2015 uitgevoerd zou worden. In 2015 is echter voor € 422.581 groot onderhoudswerken uitgevoerd ten laste van dit budget. Het verschil wordt in hoofdzaak veroorzaakt doordat de voorbereiding en aanbesteding van het groot onderhoud aan kunstwerken meer tijd vergde dan voorzien en daardoor een aantal werkzaamheden moest worden doorgeschoven naar 2016. Hierdoor wordt voorgesteld om het restantbudget van Uitgesteld groot onderhoud 2015 ad. € 274.419 (ten laste van de Algemene Reserve) toe te voegen aan het reeds vastgestelde budget 2016 ad. € 261.198 ter financiering van de doorgeschoven werkzaamheden.

Groot Onderhoud

Tijdens het jaarrekeningtraject 2014 is berekend dat de jaarlijkse dotatie aan de voorziening groot onderhoud met ingang van 2015 met € 138.734 moest stijgen. In 2015 is echter besloten (herijking meerjarenbegroting) deze stijging niet door te voeren. Uit de laatste actualisaties en berekeningen – waarin o.a. het verschuiven van een aantal onderhoudsmaatregelen van groot onderhoud naar regulier onderhoud is meegenomen – is gebleken dat de voorziening groot onderhoud met de bij jaarrekening 2014 vastgestelde jaardotatie ad € 815.800 en rekening houdend met de taakstelling ad € 141.900 vanaf 2016 voldoende onderbouwd is. De werkelijke lasten 2015 van groot onderhoud bedragen ca. € 96.000 en zijn verantwoord op de Voorziening groot onderhoud. Zie hiervoor ook de paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen.

Beheeractiviteiten Staatsbosbeheer Grevelingen

Het door Staatsbosbeheer geoffreerde bedrag voor het verrichten van beheer- en onderhoudswerkzaamheden in de Grevelingen was € 103.000 hoger dan voorgaande jaren en dan voorzien in de programmabegroting. Niettemin heeft het dagelijks bestuur besloten akkoord te gaan met de offerte en is de opdracht verstrekt. De begroting is hier niet op aangepast. Uiteindelijk zijn de werkzaamheden gerealiseerd met een overschrijding ten opzichte van de oorspronkelijke begroting ad. € 19.480,-, in hoofdzaak doordat ten opzichte van de offerte/opdracht overschrijdingen gerealiseerd zijn op de uitvoering van het begrazingsbeheer en monitoring.

Baten

Op de baten is een voordelig resultaat ad € 342.627 gerealiseerd. Dit voordeel wordt in hoofdzaak veroorzaakt door een doorbelasting van de kosten van regulier onderhoud en beheer ad € 288.778 aan het schap “Natuur- en Recreatieschap De Grevelingen in liquidatie” voor de gebieden waar de erfpachtopbrengsten eveneens in het schap “Natuur- en Recreatieschap De Grevelingen in liquidatie” worden verantwoord.

Daarnaast is er een hogere opbrengst uit betaald parkeren gerealiseerd. Bij de najaarsrapportage werd verwacht dat de opbrengst uit betaald parkeren lager zou uitkomen doordat de inwerkingtreding vertraagd was en de verkoop van seizoenskaarten niet meer via de vaste verkooppunten in het gebied plaatsvond. In verband hiermee zijn de baten € 60.000 neerwaarts bijgesteld. Het aantal verkochte seizoenskaarten is inderdaad ruim gehalveerd, echter het aantal transacties bij de automaten is met name in de maanden juli en augustus fors hoger uitgekomen dan voorzien. De totale opbrengst van betaald parkeren benadert hiermee de opbrengst van eerdere jaren.

Ad.2 Economisch beheer

De taken die binnen economisch beheer worden uitgevoerd zijn:

- Het formuleren c.q. actualiseren van het grondbeleid;
- Het beheer van grondposities op basis van het vastgestelde grondbeleid;
- Het beheer van exploitaties.

Beheer grondposities

Het beheer van grondposities betreft het actief beheer van de grondpositie (gronden en opstallen binnen het werkingsgebied) zodanig dat dit bijdraagt aan de lange termijn strategie van het natuur- en recreatieschap. Het resultaat hiervan is dat voldaan wordt aan de rechten en plichten die het bezit van grond met zich meebrengt. Hieronder valt ook het afstoten van posities die geen recreatief belang dienen, alsmede het verwerven van gronden die van belang kunnen zijn voor toekomstige ontwikkelingen van het natuur- en recreatieschap.

Overdracht gronden van voormalige schappen

De overdracht van gronden (eigendom) en erfpachtrechten in de Haringvliet van het voormalige schap Haringvliet aan het schap Zuidwestelijke Delta, vond plaats bij notariële akte van 14 juli 2015.

Voor de overdracht van de erfpachtrechten van het voormalige schap Grevelingen is medewerking nodig van Staatsbosbeheer als bloot eigenaar. Met Staatsbosbeheer zijn procedurele afspraken gemaakt over deze toestemmingsverklaring als onderdeel van de afstanddoening door het schap Zuidwestelijke Delta van de gehele erfpachtpositie in de Grevelingen. De overdracht van de gronden in eigendom kan naar verwachting begin 2016 plaats vinden.

Brouwerseiland

Het bestuur heeft ingestemd met het onder voorwaarden doen van afstand ten gunste van Staatsbosbeheer van het erfpachtrecht Brouwerseiland. Notariële afronding kan plaats vinden na een inhoudelijk akkoord tussen Staatsbosbeheer en de ontwikkelende partij over de toekomstige ontwikkeling.

Beheer exploitaties

Het beheer van exploitaties heeft betrekking op het aangaan van overeenkomsten met derden gericht op de exploitatie en/of het gebruik van schapsgronden en –opstallen (passend binnen de huidige ambities van het natuur- en recreatieschap), alsmede het actief administratief, financieel, juridisch en relationeel beheren van deze overeenkomsten.

Het resultaat is het vastleggen en actief beheren van privaatrechtelijke afspraken, waarbij een optimale netto-opbrengst wordt nagestreefd.

In afwachting van de doorhaling van de erfpacht van het schap, waardoor Staatsbosbeheer vol eigenaar wordt van de gronden in de Grevelingen, is het niet mogelijk om voor ondernemers (onder)erfpacht te vestigen op deze percelen. Veelal worden wel voorbereidende besprekingen gehouden met ondernemers in nauwe samenspraak met Staatsbosbeheer.

De verenigingshaven van Watersportvereniging Bommenee is gerealiseerd en start op 1 januari 2016 met 22 ligplaatsen. Er is een huurovereenkomst afgesloten voor de duur van 5 jaar met een optie voor nog 5 jaar.

Met Catamaranvereniging Catpoint wordt onderhandeld over uitbreiding van ligplaatsen en een te realiseren parkeerplaats.

Inspiratiecentrum Grevelingen

Het Inspiratiecentrum laat in 2015 door een combinatie van een aantal factoren een tegenvallend bezoekersaantal zien. In de loop van 2015 is meerdere malen overleg gevoerd met de exploitant over maatregelen die moeten leiden tot een betere benutting van de mogelijkheden van het gebouw en daarmee een steviger positie in het gebied. Dit overleg wordt in 2016 geïntensiveerd, ook als onderdeel van de afspraken over het betalingsritme zoals deze bestuurlijk akkoord zijn bevonden.

Windturbines Hellegatsplein

Het Dagelijks Bestuur heeft op 18 juni 2015 ingestemd met de komst van 2 extra windturbines nabij het Hellegatsplein, in aanvulling op de eerdere vier toegestane turbines. In 2016 worden met het Rijk en met de ontwikkelende partij verdere juridische en financiële afspraken gemaakt.

Zeeland Buitenland

Met deze exploitant is op hoofdlijnen overeenstemming bereikt over de omzetting van huurafspraken naar een erfpachtconstructie.

Center Parcs

De vigerende afspraken met deze exploitant over het gebruik van het parkeerterrein bij het vakantiepark sluiten niet meer aan bij het huidige gebruik en de wensen voor de toekomst. Inmiddels is overleg gestart over herijking van afspraken.

Product		Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Rekening 2015	Resultaat
Economisch beheer	Lasten	97.200	174.000	264.119	90.119 N
	Baten	558.450	493.700	323.212	170.488 N
Saldo		461.250	319.700	59.093	260.607 N

Toelichting:

De bijdrage in de exploitatie van het Inspiratiecentrum (DAM 25) is in 2015 niet in de begroting verwerkt. Derhalve ontstaat een overschrijding van € 100.000; deze post zal structureel verwerkt moeten worden in de begrotingen 2016 en 2017. Verder ontstaat op de lasten een onderschrijding van € 10.000 als gevolg van diverse kleine onderschrijdingen, met name het onderhoud t.b.v. het Inspiratiecentrum.

De baten geven een negatief resultaat van € 170.488. Dit wordt met name veroorzaakt door de bij het schap Grevelingen verantwoorde erfpachtopbrengsten ad € 288.777. Deze inkomstenderving wordt gecompenseerd door de doorbelasting van de kosten van regulier onderhoud en beheer ad € 288.778 aan het schap "Natuur- en Recreatieschap De Grevelingen in liquidatie" voor de gebieden waar de erfpachtopbrengsten eveneens in het schap "Natuur- en Recreatieschap De Grevelingen in liquidatie" worden verantwoord (zie de toelichting bij gebiedsbeheer). Daar staat tegenover dat huuropbrengsten van het Inspiratiecentrum, zijnde € 76.000 over 2015 niet zijn begroot. Deze huuropbrengst is vanaf 2016 € 104.000 op jaarbasis. Gezien de late oplevering van het Inspiratiecentrum in 2015 zijn in dit boekjaar slechts drie kwartalen huur berekend. Het restant van het resultaat ad € 42.289 wordt veroorzaakt door de niet begrote opbrengst van de uitbreiding van het Zeil- en Surfcentrum Brouwersdam (€ 45.870) en het saldo van diverse kleine over- en onderschrijdingen (€ 3.581N).

Een groot deel van de grond die tot op heden door Natuur- en Recreatieschap De Grevelingen in erfpacht is uitgegeven is eigendom van Staatsbosbeheer. Voor de overdracht van de erfpachtrechten van het voormalige schap Grevelingen is medewerking nodig van Staatsbosbeheer als bloot eigenaar. Staatsbosbeheer heeft op 31 juli 2015 schriftelijk meegedeeld alleen onder een aantal voorwaarden medewerking te willen verlenen aan de overdracht van de rechten van erfpacht aan ZWD. Tot op heden is hierover nog geen overeenstemming bereikt. Mede om die reden is het betreffende schap niet volledig geliquideerd en zijn de erfpachtbaten 2015 (€ 288.777) opgenomen in het "Natuur- en Recreatieschap De Grevelingen in liquidatie".

Ad.3 Communicatie

De (potentiële) bezoekers en waar relevant het externe netwerk worden geïnformeerd over de mogelijkheden, werkzaamheden en veranderingen in de natuur- en recreatiegebieden. De wijze waarop de informatie wordt verstrekt is afhankelijk van de doelgroep maar zal wel zoveel mogelijk gebaseerd zijn op digitale en sociale media.

In het kader van de oprichting van het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta is dit jaar een communicatievisie vastgesteld en een huisstijl ontwikkeld, passend bij de visie voor dit gebied. De communicatievisie en huisstijl werden ontwikkeld in samenwerking met het bureau 'Brr Brr Werkplaats voor visuele communicatie'. Het bestuur is in april akkoord gegaan met de communicatievisie en de toepassing van het nieuwe beeldmerk. In 2015 stonden de communicatie-activiteiten grotendeels in het kader van de promotie van de huisstijl en het uitwerken van onderdelen uit de communicatievisie.

In drie regionale media (Wereldregio, Ons Eiland, De Badkoerier) zijn advertentiereeksen geplaatst voor het promoten van het nieuwe schap, de gebieden en de betrokken bestuurders.

In mei vond het WK Onderwaterfotografie in de Grevelingen plaats. Het schap heeft aan dit internationale evenement een financiële bijdrage geleverd.

In juni was de vertraagde continuering van het betaald parkeren op de Grevelingendam en de Kabbelaarsbank even het gesprek van de dag onder bezoekers van deze gebieden. Veel media besteedden hier aandacht aan. Het parkeerbeleid staat op de website in drie talen en ook in de gebieden zelf staat op de parkeerpalen een toelichting op het beleid. Via de website kunnen bezoekers een parkeerkaart bestellen.

In juni sponsorde het schap de Schout- en Schepenrace, een race over het water met traditionele platbodems, maar ook een bestuurlijke netwerkgelegenheid voor het profileren van de gemeenten in de Zuidwestelijke Delta, Brabant en zelfs Antwerpen. Vertegenwoordigers van het schap waren op 13 juni aanwezig tijdens het palaver, 's ochtends en 's middags tijdens de lunch en de netwerkborrel. Tijdens het palaver kon het schap zich profileren via drie roll up banners en met promotiemateriaal als een flyer en give aways.

In juni was er positieve aandacht voor de wandelroute speciaal aangelegd voor honden en hun baasjes op de Grevelingendam.

Het schap heeft aandacht gegeven aan de Tour de France die dit jaar voor een deel door het schapsgebied ging. Zo werden drie winnaars van de Tour de France facebookactie de gelegenheid gegeven om met een introduc e de tweede etappe van de Tour de France mee te maken door middel van een VIP arrangement in de skybox van het Inspiratiecentrum Grevelingen. Vanaf grote hoogte  n met het beste uitzicht konden zij zo de tweede etappe van de Tour de France op de Brouwersdam op zondag 5 juli meemaken.

Op 12 september 2015 werd de dag van de Slikken van Flakkee georganiseerd. Een dag voor de omgeving, waarbij de bezoekers de slikken op een ontspannen manier konden ontdekken en beleven met diverse activiteiten. Het schap, in samenwerking met Staatsbosbeheer, de provincie Zuid-Holland en de gemeente Goeree-Overflakkee, kreeg ruimschoots de gelegenheid om de plannen voor de herinrichting van de slikken toe te lichten en het gebied te laten zien.

Op 12 september 2015 was ook de start van de Grevelingenweek. Een initiatief van IVN en de Zeeuwse Milieufederatie waaraan het schap subsidie heeft verleend. De aftrap hiervan was tijdens de dag van de Slikken. Tijdens de Grevelingenweek was er bij ondernemers langs het meer van alles te doen voor de bezoekers aan het gebied. Ook organisaties als Staatsbosbeheer, IVN en Milieufederatie organiseerden activiteiten.

In oktober verscheen een aantrekkelijke versie van de Najaarsrapportage volledig in de huisstijl van het schap. De rapportage werd positief ontvangen door de bestuurders en ook door derden. De aantrekkelijke vormgeving met mooie foto's zorgde voor een goede profilering van de werkzaamheden en de resultaten van het schap.

De internetportal heerlijkbuiten.nl is dit jaar aangevuld met een wandelrouteplanner. Hiermee is het mogelijk een wandelroute met knooppunten uit te stippelen. Specifieke gebiedsinformatie, persberichten of andere recreatieve informatie worden via www.heerlijkbuiten.nl, Twitter-, YouTube- en/of Facebook kanalen gepubliceerd.

Via monitoringssystemen Coosto en Hootsuite gaat G.Z-H na wat gebruikers over de gebieden online zeggen. Realtime-informatie wordt gebruikt voor de online kanalen van HeerlijkBuiten ter promotie van de gebieden. De Heerlijk Buiten Facebookpagina heeft meer dan 7.300 likes en Twitter heeft meer dan 1400 volgers. Op de website Heerlijk Buiten waren in 2015 meer dan 259.627 bezoeken, waarvan 111.759 unieke bezoekers. Ten opzichte van vorig jaar is dit een verdubbeling.

Product		Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Rekening 2015	Resultaat
Communicatie	Lasten	99.200	96.700	86.790	9.910 V
	Baten	-	-	-	-
Saldo		(99.200)	(96.700)	(86.790)	9.910 V

Toelichting: in 2015 is een overschrijding gerealiseerd van € 9.910, hetgeen met name veroorzaakt wordt door het niet uitvoeren van de geplande fotoreeks van recreatiebeleving op en langs de Grevelingen en het Haringvliet.

Ad.4 Regelgeving en handhaving

Regelgeving en handhaving bestaan uit de volgende onderdelen:

- Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen
- Toezicht en handhaving

Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen

De gebieden van het Natuur- en Recreatieschap Zuidwestelijke Delta kunnen gebruikt worden voor het recreëren door individuen en door groepen. Voor beide vormen van gebruik geldt dat niet alles altijd mag en kan. Wanneer een gebruiker of organisatie een bepaalde activiteit wil uitvoeren binnen het Natuur- en recreatieschap, dient hiervoor een vergunning, ontheffing of toestemming gevraagd te worden bij G.Z-H. Dit komt voort uit het oogpunt van de doelstellingen van de gemeenschappelijke regeling en de openbare orde en veiligheid.

G.Z-H verleent vergunningen en ontheffingen op grond van de Algemene Verordening die van kracht is voor het schap. In het afgelopen jaar (2015) waren dat nog de twee oude verordeningen (De Grevelingen en Haringvliet), maar er wordt gewerkt aan een nieuwe Algemene Verordening

Zuidwestelijke Delta. Toestemmingen worden vanuit de eigenstandige privaatrechtelijke bevoegdheid van het schap zelf gegeven.

Toezicht en handhaving

Toezicht en Handhaving bestaan uit de onderdelen gastheerschap, daadwerkelijke handhaving en de regierol bij samenwerking. De invulling van de drie onderdelen leidt tot een compleet palet van activiteiten op de doelstelling schoon, heel en veilig in een gebied. Dit palet wordt ingevuld op basis van de aard en het gebruik van het gebied.

Basisuitgangspunten voor de inzet van toezicht en handhaving zijn de veiligheid van de gebruikers van de gebieden zo goed mogelijk waarborgen en de eigendommen van het schap heel houden. Indien de keuze wordt gemaakt om geen financiering beschikbaar te stellen voor het gehele palet, vindt primair inzet op daadwerkelijke handhaving plaats. Hiermee wordt prioriteit gegeven aan de veiligheid van de recreant en worden andere zaken alleen aangepakt als de beschikbare middelen niet volledig aan handhaving besteed moeten worden.

In de afgelopen jaren was er een structureel tekort en is er vooral ingezet op de daadwerkelijke handhaving. Halverwege dit jaar is bij de herijking het budget voor Toezicht en Handhaving verhoogd. Voor het lopende jaar was het te laat om nog echt een verandering teweeg te brengen. De mogelijkheid om extra inzet te leveren was te beperkt. Effecten zullen pas komend jaar zichtbaar worden.

Aandachtspunten 2015:

- *Vissen op krabben*
Dit is een activiteit die veelvuldig rondom de Grevelingen plaatsvindt. Dit gebeurt zowel door lokale bewoners als door derden. Vooral door de laatste groep lijkt dit vooral op commerciële basis te gebeuren. Er zijn enkele keren zeer veel lijnen aangetroffen op een steiger. Het achterlaten van deze nylonlijnen met daaraan kippenbotjes, zorgt voor veel overlast, ergernis en risico voor mens en dier. Getracht wordt om de bedrijfsmatige vorm tegen te gaan door verbodsbepalingen te plaatsen op de betreffende steigers.
- *Het achterlaten van kampeermiddelen na zonsondergang*
Dit betrof meestal buitenlandse bezoekers die gewaarschuwd werden. Indien dit niet het gewenste effect opleverde, dan werd een proces-verbaal uitgeschreven.
- *Betaald parkeren*
Door de vertraging in de ombouw van de parkeerautomaten, werd het betaald parkeren pas laat in het seizoen van kracht. Omdat vaste verkooppunten de medewerking hadden opgezegd, is de verkoop van seizoenskaarten uiteindelijk zowel via internet als vanuit het Inspiratiecentrum Grevelingen georganiseerd. Eén en ander heeft geleid tot reacties van bezoekers en de ondernemers die actief zijn in deze gebieden.
- *Protest tegen de aanleg van Brouwerseiland*
In april werd op het wegdek op de Middelpaalt 4x met grote letters SOS aangebracht. Ook op de parkeerautomaten zaten pamfletten met deze tekst. Dit bleek een protestactie tegen de aanleg van Brouwerseiland te zijn. SOS staat voor "Safe Our Surfspot".
- *Olielekkage*
In oktober heeft één van de in aanbouw zijnde windmolens aan het Hellegatsplein olie gelekt. De olie was in grote druppels over een behoorlijk terreindeel, inclusief strand, verspreid. Na overleg met milieudienst DCMR heeft de aannemer het vervuilde gebied schoongemaakt.

Product		Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Rekening 2015	Resultaat
Regelgeving en Handhaving	Lasten	92.400	151.200	151.200	-
	Baten	-	-	-	-
Saldo		(92.400)	(151.200)	(151.200)	-

De werkelijke lasten zijn conform de begroting en betreffen de doorberekende lasten dienstverlening G.Z-H.

Diverse lasten en baten

Diverse lasten en baten		Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Rekening 2015	Resultaat
Diverse lasten		-	-	141	141 N
Diverse baten		-	475.000	476.625	1.625 V
Saldo		-	475.000	476.484	1.484 V

Op diverse lasten en diverse baten is in 2015 een klein bedrag als begrotingsafwijking verantwoord. Zie eventueel ook paragraaf 5.2, waarin een algemene toelichting wordt gegeven op het soort lasten en baten dat hier wordt verantwoord.

Kredieten

Naam krediet	Sluitdatum	Totaal krediet	Realisatie t/m 2014	Begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Rekening 2015	Realisatie t/m 2015	Restant krediet	% lasten t.o.v. totaal krediet
Ombouw parkeerautomaten GR *)	2015	0	0	0	80.000	0	0	0	0%
- Dekking uit Investeringsreserve compartiment GR		0	0	0	80.000	0	0	0	
Groot Onderhoud Hellegatsplein-Oost	2015	106.666	0	0	106.666	93.893	93.893	12.773	88%
- Dekking uit Reserve Groot Onderhoud HV		106.666	0	0	106.666	93.893	93.893	12.773	
Grevelingenweek 2015	2015	15.000	0	0	0	15.000	15.000	0	100%
- Dekking uit Algemene Reserve		15.000	0	0	0	15.000	15.000	0	
Totaal programma 2		121.666	0	0	186.666	108.893	108.893	12.773	
- Dekking uit Investeringsreserve compartiment GR		0	0	0	80.000	0	0	0	
- Dekking uit Reserve Groot Onderhoud HV		106.666	0	0	106.666	93.893	93.893	12.773	
- Dekking uit Algemene Reserve		15.000	0	0	0	15.000	15.000	0	

Toelichting:

Ombouw parkeerautomaten GR.

De uitgaven voor het ombouwen van de parkeerautomaten bedroegen € 74.047. Aanvankelijk was bepaald dat deze uitgaven gedekt konden worden uit de investeringsreserve. De verslaggevingsregels geven evenwel aan dat dergelijke uitgaven geactiveerd moeten worden. Deze post is daarom in 2015 op de balans onder "Materiële vaste activa" verantwoord. Dekking vanuit de investeringsreserve is dan ook niet nodig. Dit krediet kan worden afgesloten.

Groot onderhoud recreatieterrein Hellegatsplein-Oost

In het najaar van 2015 is gestart met de uitvoering van het project Groot Onderhoud recreatieterrein Hellegatsplein-Oost. De afronding van het project is begin 2016 voorzien zodat het terrein voor aanvang van het recreatiesizoen weer volledig beschikbaar is. Voorgesteld wordt om dit te krediet te verlengen naar 2016.

Grevelingenweek 2015.

In 2015 is een budget beschikbaar gesteld van € 15.000 als bijdrage aan de Grevelingenweek 2015. Dit bedrag is ook besteed. Dit krediet kan worden afgesloten.

Mutaties in reserves

Onttrekkingen aan reserves	Rekening 2014	Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Rekening 2015	Resultaat
Algemene Reserve			779.000	504.581	274.419
Reserve afkoopsom Rijk		690.293	690.293	690.293	0
Reserve afschrijvingen ZOG projecten		10.855	10.855	10.855	0
Reserve Quackstrand		5.532	5.532	5.532	0
Investeringsreserve			80.000		80.000
Reserve Groot Onderhoud			106.666	93.893	12.773
Reserve ZOG 2			0		0
Totaal	0	706.680	1.672.346	1.305.154	367.192

Toelichting:

Er is in 2015 minder onttrokken aan de Algemene Reserve dan begroot. Dit betreft de lagere uitgaven voor het Uitgesteld Groot Onderhoud (zie de toelichting bij Gebiedsbeheer).

Het saldo op de investeringsreserve betreft het krediet parkeerautomaten; het saldo op de reserve Groot Onderhoud betreft het krediet Hellegatsplein.

Toevoegingen aan reserves	Rekening 2014	Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Rekening 2015	Resultaat
Algemene Reserve		20.000	4.663	4.663	0
Reserve Quackstrand		0	15.000		15.000
Totaal	0	20.000	19.663	4.663	15.000

Toelichting:

De toevoeging van € 15.000 aan de reserve Quackstrand is overeenkomstig de verslaggevingsvoorschriften aangemerkt als een herschikking in de reserves, die niet via het overzicht van baten en lasten verloopt.

3.3 Programma 3: Ontwikkeling

Wat hebben we bereikt?

Het bestuur is geadviseerd over de implementatie van mogelijke nieuwe ontwikkelingen die passen binnen de doelstelling van de gemeenschappelijke regeling en die een recreatieve meerwaarde opleveren en/of de natuurwaarde versterken.

In 2015 is voor de Grevelingen het volgende bereikt:

- Er is een Framework vastgesteld voor het programma Zicht op Grevelingen 2;
- Er is instemming verkregen voor het afstand doen van het erfpacht door het schap voor Brouwerseiland;
- De onderwaterdrempel Brouwershaven wordt verwijderd in 2016 nadat de benodigde milieu- en explosieonderzoeken zijn afgerond;
- De realisatie van een loslooproute voor honden op de Grevelingendam;
- Voor de Slikken van Flakkee is een Engineering and construct contract gemaakt, een aanvraag gedaan voor de Flora- en Faunawet en de Natuurbeschermingswet, een aanvullende subsidieaanvraag ingediend en een wijzigingsovereenkomst gesloten in het kader van het beheerplan Natura 2000;
- Het Inspiratiecentrum Grevelingen is officieel in gebruik genomen in 2015. Er zijn ondersteunende maatregelen voorgesteld voor de exploitatie. De architect is aansprakelijk gesteld voor onvolkomenheden aan de westelijke gevel en de zaak is geschikt. Het project is financieel afgesloten en afgerekend met de verschillende subsidieverleners. Het project sluit (conform eerdere besluitvorming) met een tekort wat gedekt wordt vanuit de Algemene Reserve;
- Fase 1 van het Ecohotel is medio 2015 opgeleverd. Er heeft een onafhankelijk feitenonderzoek plaatsgevonden naar de gang van zaken rond het project. Het bestuur heeft besloten fase 2 van het onderzoek tot uitvoering te brengen;
- Er is budget vrijgemaakt voor de planvorming en aanleg van een nieuwe entree van het verenigingsterrein van Catpoint;
- Er is een incidentele subsidie verstrekt voor de Grevelingenweek 2015 van € 15.000;
- In november is de akte gepasseerd voor het verkrijgen van een recht van opstal voor een periode van 30 jaar voor de duikwrakken Le Serpent, de Zeehond en de Rat;
- Het clusterproject CaRe-Lands is afgerond, met rapportages over energie uit biomassa, duurzame bouw en duurzaam vervoer. Er is een ontwerp gemaakt voor duurzame energieneutrale toiletgebouwen;
- De subsidievaststelling voor het project Natura People heeft plaatsgevonden.

In 2015 is voor het Haringvliet het volgende bereikt:

- De gebiedsontwikkelingen Hellegat en Expostrand zijn toegevoegd aan het programma Zicht op Haringvliet (ZOH);
- Er is afstemming tussen het programma ZOH en de activiteiten van het Droomfonds Haringvliet;
- Twee veerdiensten hebben tijdens het zomerseizoen gevaren op het Haringvliet. Het bestuur heeft ingestemd met het maken van meerjarige afspraken met de veerdiensten voor de komende 3 jaar;
- Er is een ontwerp gemaakt voor de zit-beleefobjecten rond het Haringvliet;

- Er is onderzoek uitgevoerd naar de historische vaarverbindingen en een besluit genomen over vervolgacties;
- Er zijn uitvragen gedaan voor het ontwerp van het strand Hellegat en het Quackstrand.

Wat hebben we daarvoor gedaan en wat heeft het gekost?

Het bestuur is geadviseerd over in te nemen standpunten ten aanzien van initiatieven die de doelstelling van het schap raken. Zo is inspraak geleverd op ruimtelijke plannen en initiatieven van derden. Hiervoor zijn de volgende producten geleverd:

- Planvorming en gebiedsontwikkeling
- Marketing en productontwikkeling

Planvorming en gebiedsontwikkeling

In overleg met alle betrokkenen wordt een gemeenschappelijk kader geboden op de gewenste ontwikkeling in het werkingsgebied van het schap, aansluitend op de ambitie van het bestuur, de vraag van de recreant (leefstijlen) en het aanbod (positionering van het specifieke gebied). Tevens worden alle voorbereidende en uitvoerende werkzaamheden gedaan die noodzakelijk zijn om (een deel) van het gebied te (her)ontwikkelen conform de ambitie van het bestuur. Hiermee wordt samen met de omgeving van het schap ingespeeld op actuele trends en ontwikkelingen.

Zicht op Grevelingen 2

Voor het vervolg op het programma 'Zicht op Grevelingen', is het framework voor 'Zicht op Grevelingen 2' (ZOG-2) opgesteld. Dit framework is in het najaar bestuurlijk vastgesteld. Het programma bevat de voltooiing van enkele zogenaamde 'rode' projecten (o.a. Inspiratiecentrum en Ecohotel de Punt), het doortrekken van de lopende projecten Slikken van Flakkee (fase 1 en 2) en het project Drempel Brouwershaven. Nieuw in het framework ZOG-2 is een "Groene Impuls" voor de Grevelingen, waarmee eind 2015 een start is gemaakt. Er is met de (lokale) natuurorganisaties en beheerder(s) geïnventariseerd welke projectideeën er zijn. Een groslijst van projectideeën ligt klaar voor nadere uitwerking. De opzet en uitwerking gebeurt in nauw overleg met de Coalitie Delta Natuurlijk (CDN) en overige stakeholders in het gebied.

Ecohotel

Na het passeren van de akte van (onder)erfpacht in augustus 2014 en de ondertekening van het Hoofdlijnenakkoord met Staatsbosbeheer, waren er nog diverse open einden rond het Ecohotel. Er is hierover in 2015 verschillende malen gesproken met de projectontwikkelaar en Staatsbosbeheer. Staatsbosbeheer heeft inmiddels ingestemd met de uitbreiding van het gebouwde vloeroppervlak. Er is met Staatsbosbeheer gesproken over een oplossing voor de garantiestelling voor de eindvergoeding bij beëindiging van de erfpacht in 2079. Het hoofdlijnenakkoord zal worden nageleefd, maar zal niet de gewenste risicodekking geven. In het kader van de procedurele afspraken met Staatsbosbeheer over de erfpachtsituatie in de Grevelingen, is het streven om het probleem rond de garantiestelling op te lossen. Met de projectontwikkelaar is er nog een verschil van mening over een bijdrage in de garantiestelling voor de eindvergoeding en de aanpassing van de erfpachtcanon in relatie tot het vergroten van het gebouwde vloeroppervlak.

Het Algemeen Bestuur is in april geïnformeerd over de stand van zaken en de financiële consequenties en risico's. De portefeuillehouder van het schap is steeds op de hoogte gebracht van de ontwikkelingen. Er heeft een onafhankelijk feitenonderzoek plaatsgevonden rond het

Ecohotel dat aan het bestuur is gepresenteerd. Het bestuur heeft besloten fase 2 van het onderzoek tot uitvoering te brengen.

Fase 1 van het Ecohotel is medio 2015 opgeleverd. Fase 2 volgt in het voorjaar van 2016, waarmee het gehele park is opgeleverd.

Inspiratiecentrum Grevelingen

Op 30 april 2015 is het Inspiratiecentrum Grevelingen officieel in gebruik genomen. In het 2e en 3e kwartaal is door de exploitant gesignaleerd dat de exploitatie in deze opstartfase niet sluitend te maken is. Hij heeft extra ondersteuning gevraagd van het schap. Hierover is het bestuur regelmatig geïnformeerd en zijn ondersteunende maatregelen voorgesteld.

Brouwerseiland

Bestuurlijk is ingestemd met de overdracht onder voorwaarden van de erfpacht van het schap naar Staatsbosbeheer.

Komend jaar staat het project Brouwerseiland in het teken van de planologische goedkeuring (incl. vaststelling MER) en de verdere planuitwerking door de initiatiefnemers.

Het schap zal blijven letten op, en de kwaliteit borgen van de publieke voorzieningen op de Brouwersdam in relatie tot de ontwikkeling van Brouwerseiland.

Hondenuitlaat Grevelingendam

Op verzoek van en in samenspraak met hondenbezitters is het hondenbeleid op de Grevelingendam aangepast. Er is een loslooproute ontwikkeld en de zonering is duidelijker in het gebied aangegeven. Er is een flyer verspreid met de nieuwe hondenzonering.

Programma Zicht op Haringvliet

Over de voortgang van het programma Zicht op Haringvliet is het afgelopen jaar verschillende keren gerapporteerd. Het programma heeft zich het afgelopen jaar toegespitst op de samenwerking met het Droomfonds Haringvliet en op de vaarverbindingen.

De gebiedsontwikkelingen zijn uitgebreid met het Hellegat (De Banaan) en het Expostrand.

Vorbereidingen zijn gedaan in de vorm van geprekken en een uitvraag voor het ontwerp van het Hellegat en Quackstrand. Het expostrand sluit aan op de gebiedsontwikkeling Stellendam.

Veerdiensten (pontjes)

Met de schepen Linquenda en de Heicondias is een overeenkomst aangegaan voor het draaien van de veerdiensten in het zomerseizoen van 2015 tussen Hellevoetsluis/Stellendam - Middelharnis - Tiengemeten en Nieuwendijk - Stad aan 't Haringvliet - Tiengemeten. De veerdiensten hebben naar tevredenheid gedraaid. Het bestuur heeft vervolgens ingestemd om meerjarige afspraken te maken met de veerdiensten voor een periode van 3 jaar (2016 tot 2019). Dekking komt uit het programma Zicht op Haringvliet (ZOH) en de bestaande reguliere bijdrage vanuit de Algemene Reserve aan de pontjes.

Historische Vaarverbindingen en vloot (o.a. Bruine Vloot)

Het onderzoek naar de historische vaarverbindingen is dit jaar afgerond en gepresenteerd in het bestuur. Het onderzoek heeft kansen in beeld gebracht voor de vaarbindingen en vloot en het organiseren en promoten ervan. Het bestuur heeft een besluit genomen over de vervolgacties naar aanleiding van dit onderzoek. Vanuit ZOH zullen deze acties (bijvoorbeeld het organiseren van een Haringvlietweek) uitgevoerd worden.

Knooppunten

In afstemming met de Erfgoedtafel Goeree-Overflakkee zijn locaties geselecteerd op het Eiland Goeree-Overflakkee voor de realisatie van de eerste vier zit-beleefobjecten. Samen met de gemeente Goeree-Overflakkee zijn voor deze locaties historische verhalen gezocht die vertaald dienden te worden in het ontwerp van de objecten.

Voor het ontwerp en de realisatie van de objecten is een open uitvraag gedaan naar kunstenaars. Na de uitvraag en een informatieavond zijn zeven ontwerpen ingediend door diverse kunstenaars, waarvan er één is gekozen om de objecten in 2016 te realiseren.

Gebiedsontwikkeling Quackstrand

De gemeente Hellevoetsluis heeft in 2015 een gebiedsuitwerking laten maken door een stedenbouwkundig en landschapsbureau. Er is vervolgens aan het bureau gevraagd een ontwerp te maken met alle betrokken stakeholders in het gebied, zodat het project in fasen gerealiseerd kan worden. In 2016 vindt de planvorming plaats, de uitvoering staat gepland voor 2017 en 2018.

Evenementensubsidiebeleid

Er is een bestuursvoorstel geagendeerd voor een nieuw evenementensubsidiebeleid, waarmee het verstrekken van subsidies niet meer alleen op incidentele basis hoeft te geschieden. Het dagelijks bestuur heeft in april besloten het evenementensubsidiebeleid niet door te zetten. Wel is een incidentele subsidie verstrekt voor de Grevelingenweek 2015 van € 15.000.

Product		Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Rekening 2015	Resultaat
Planvorming & gebiedsontwikkeling	Lasten	135.400	135.400	135.400	-
	Baten	-	-	-	-
Saldo		(135.400)	(135.400)	(135.400)	-

De werkelijke lasten zijn conform de begroting en betreffen de doorberekende lasten dienstverlening G.Z-H.

Marketing en productontwikkeling

De inzet op marketing en productontwikkeling maakt integraal onderdeel uit van de lopende projecten vallend onder de programma's Zicht op het Haringvliet en Zicht op Grevelingen 2. Daarnaast zijn marketingadviezen verstrekt ten behoeve van de exploitatie van Inspiratiecentrum Grevelingen.

Product		Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Rekening 2015	Resultaat
Marketing & productontwikkeling	Lasten	16.400	16.400	16.400	-
	Baten	-	-	-	-
Saldo		(16.400)	(16.400)	(16.400)	-

De werkelijke lasten zijn conform de begroting en betreffen de doorberekende lasten dienstverlening G.Z-H.

Diverse lasten en baten		Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Rekening 2015	Resultaat
Diverse lasten		-	-	353.115	353.115 N
Diverse baten		-	-	-	-
Saldo		-	-	(353.115)	353.115 N

Toelichting:

Onder de “diverse lasten” is ca. € 353.000 begrepen wegens niet door subsidie van derden gedekte lasten van de realisatie van het inspiratiecentrum. Conform de genomen bestuursbesluiten wordt deze post gedekt ten laste van de algemene reserve.

Kredieten

Naam krediet Diversen	Sluitdatum	Totaal krediet	Realisatie t/m 2014	Begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Rekening 2015	Realisatie t/m 2015	Restant krediet	% lasten t.o.v. totaal krediet
WK onderwaterfotografie 2015	2015	15.000	0	0	12.500	12.500	12.500	2.500	83%
- Dekking uit Investeringsreserve compartiment GR		15.000	0	0	12.500	12.500	12.500	2.500	
Totaal programma 3 Diversen		15.000	0	0	12.500	12.500	12.500	2.500	
- Dekking uit Investeringsreserve compartiment GR		15.000	0	0	12.500	12.500	12.500	2.500	
Naam krediet Haringvliet	Sluitdatum	Totaal krediet	Realisatie t/m 2014	Begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Rekening 2015	Realisatie t/m 2015	Restant krediet	% lasten t.o.v. totaal krediet
Zicht op Haringvliet e.o.	2017	50.505	8.586	0	0	21.423	30.009	20.496	59%
- Dekking bijdragen derden		35.505	8.586	0	0	21.423	30.009	5.496	
- Dekking uit Algemene Reserve HV		15.000	0	0	0	0	0	15.000	
Projectmanagement vervolg ZOH	2015	9.000	7.210	0	0	1.870	9.080	-80	101%
- Dekking bijdragen derden		9.000	7.210	0	0	1.870	9.080	-80	
Zicht op Haringvliet	2017	563.191	0	0	370.762	126.715	126.715	436.476	22%
- Dekking uit ZOH		513.191	0	0	320.762	126.715	126.715	386.476	
- Dekking bijdragen derden		50.000	0	0	50.000	0	0	50.000	
Totaal programma 3 Haringvliet		622.696	15.796	0	370.762	150.008	165.804	456.892	
- Dekking uit Algemene Reserve HV		15.000	0	0	0	0	0	15.000	
- Dekking uit ZOH		513.191	0	0	320.762	126.715	126.715	386.476	
- Dekking bijdragen derden		94.505	15.796	0	50.000	23.293	39.089	55.416	
Naam krediet Grevelingen	Sluitdatum	Totaal krediet	Realisatie t/m 2014	Begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Rekening 2015	Realisatie t/m 2015	Restant krediet	% lasten t.o.v. totaal krediet
<i>Zicht Op de Grevelingen (ZOG)</i>									
Natura People	2015	32.000	6.705	0	5.000	4.660	11.365	20.635	36%
- Dekking uit reserve ZOG		32.000	6.705	0	5.000	4.660	11.365	20.635	
Totaal ZOG I		32.000	6.705	0	5.000	4.660	11.365	20.635	
Slikken van Flakkee	2016	501.500	49.254	0	113.927	104.291	153.545	347.955	31%
- Dekking uit reserve ZOG		250.750	19.522	0	113.927	101.981	121.503	129.247	
- Dekking bijdragen derden		250.750	29.732	0	0	2.310	32.042	218.708	
ZOG II Algemeen	2018	1.963.000	286.156	0	180.000	112.624	398.780	1.564.220	20%
- Dekking uit reserve ZOG II		1.963.000	286.156	0	180.000	112.624	398.780	1.564.220	
ZOG II Communicatie	2018	16.000	2.125	0	13.875	0	2.125	13.875	13%
- Dekking uit reserve ZOG II		16.000	2.125	0	13.875	0	2.125	13.875	
ZOG II Duurzame jachthaven van de toekomst	2018	25.000	7.170	0	17.830	6.478	13.648	11.352	55%
- Dekking uit reserve ZOG II		25.000	7.170	0	17.830	6.478	13.648	11.352	
ZOG II Ecohotel de Punt	2015	185.000	108.524	0	41.000	50.848	159.372	25.628	86%
- Dekking uit reserve ZOG II		185.000	108.524	0	41.000	50.848	159.372	25.628	
Entree Catpoint	2018	25.000	19.605	0	5.395	1.680	21.285	3.715	85%
- Dekking uit reserve ZOG II		25.000	19.605	0	5.395	1.680	21.285	3.715	
Voortoets natuurwetgeving Bommenede	2015	5.000	1.560	0	0	0	1.560	3.440	31%
- Dekking uit reserve ZOG II		5.000	1.560	0	0	0	1.560	3.440	
Trap Inspiratiecentrum Grevelingen	2015	35.000	0	0	35.000	27.725	27.725	7.275	79%
- Dekking uit reserve ZOG II		35.000	0	0	35.000	27.725	27.725	7.275	
ZOG II Verwijderen drempel Brouwershaven	2016	186.000	0	0	41.000	40.460	40.460	145.540	22%
- Dekking uit reserve ZOG II		186.000	0	0	41.000	40.460	40.460	145.540	
ZOG II Ecohotel Onderzoek	2016	50.000	0	0	50.000	8.299	8.299	41.701	17%
- Dekking uit Algemeen Reserve GR		50.000	0	0	50.000	8.299	8.299	41.701	
CaRe-Lands *)	2015	220.375	186.196	0	34.179	0	186.196	34.179	84%
- Dekking bijdragen derden		220.375	186.196	0	34.179	0	186.196	34.179	
Infocentrum *)	2015	3.250.000	2.435.980	0	1.250.779	0	2.435.980	814.020	75%
- Dekking uit reserve ZOG		300.000	296.938	0	1.250.779	0	296.938	3.062	
- Dekking bijdragen derden		2.950.000	2.139.042	0	0	0	2.139.042	810.958	
Totaal ZOG II		6.461.875	3.096.570	0	1.782.985	352.405	3.448.975	3.012.900	
Totaal programma 3 Grevelingen		6.493.875	3.103.275	0	1.787.985	357.065	3.460.340	3.033.535	
- Dekking uit reserve ZOG		582.750	323.165	0	1.369.706	106.641	429.806	152.944	
- Dekking uit reserve ZOG II		2.440.000	425.140	0	334.100	239.815	664.955	1.775.045	
- Dekking uit Algemeen Reserve GR		50.000	0	0	50.000	8.299	8.299	41.701	
- Dekking bijdragen derden		3.421.125	2.354.970	0	34.179	2.310	2.357.280	1.063.845	

*) In de begroting na wijziging is rekening gehouden met uitgaven voor CaRe-Lands en het Infocentrum. De projecten worden buiten de Zuidwestelijke Delta afgerond, waardoor er geen kosten zijn opgenomen in de kolom Rekening 2015.

WK onderwaterfotografie 2015

Op dit krediet is in totaal € 12.500 uitgegeven. Het WK heeft in 2015 plaatsgevonden en de werkzaamheden zijn uitgevoerd. Dit krediet kan worden afgesloten.

Zicht op Haringvliet (zie 3 regels in tabel)

De uitgaven in 2015 zijn achtergebleven bij de prognose voor 2015. Oorzaak hiervan is dat een aantal projecten waaronder Quackstrand, Hellegat en Knooppunten een langere opstartperiode vergden waardoor de kosten doorschuiven naar 2016. Het (deel)krediet "Projectmanagement vervolg ZOH" kan worden afgesloten.

Natura People

N.a.v. de eindrapportage zijn vragen van de subsidie beantwoord en is de subsidie vastgesteld en uitbetaald. De totale uitgaven zijn lager dan oorspronkelijk gedacht. Dit krediet kan worden afgesloten.

Slikken van Flakkee

In 2015 is het schetsontwerp verder uitgewerkt tot een definitief ontwerp. Dit ontwerp is vertaald in een Engineer and construct contract. De aanbesteding is gestart in de laatste week van 2015. In het 3e kwartaal van 2015 zijn de aanvragen voor de Flora- en Faunawet en de Natuurbeschermingswet ingediend. De procedure loopt en de verwachting is dat in het 1e kwartaal 2016 de ontheffing wordt verleend.

Voor fase II is een aanvullende subsidieaanvraag (Uitvoeringsregeling Groen) ingediend bij de provincie Zuid-Holland. Tevens is een wijzigingsovereenkomst gesloten met de provincie Zuid-Holland in het kader van het Beheerplan Natura 2000. De wijziging houdt in, dat de aanpak van de vogeleilanden robuuster uitgevoerd wordt, dan in eerste instantie was bedacht. Dit gebeurt naar aanleiding van signalen en wensen vanuit de natuurorganisaties. Aan deze wijziging zijn ook extra financiële middelen verbonden. Conform planning loopt dit krediet door naar 2016.

ZOG II Algemeen

Het budget voor 2015 ad € 180.000 zal uitgegeven worden in de jaren 2015 t/m 2017. Dit in tegenstelling tot de prognose bij de Najaarsnota waar nog uitgegaan was van besteding in 2015.

ZOG II Communicatie

De communicatieactiviteiten ZOG 2 zijn in 2015 uitgevoerd binnen de reguliere dienstverlening (programma 2). Conform planning loopt dit krediet door naar 2016 en latere jaren.

ZOG II Duurzame jachthaven van de toekomst

Door vertraging in het planproces Brouwerseiland was in 2015 minder inzet nodig dan voorzien. Deze inzet schuift door naar 2016. Begin 2016 worden het voorontwerp bestemmingsplan en de (concept)MER ter visie gelegd. De planologische procedure wordt naar verwachting geheel in 2016 doorlopen. Inzet en o.a. omgevingsmanagement zullen dan intensiever zijn. Conform planning loopt dit krediet door naar 2016 en latere jaren.

Entree Catpoint

Door de komst van het Ecohotel zijn de mogelijkheden voor Catamaranvereniging Catpoint om gebruik te maken van publieke voorzieningen als parkeerplaatsen, openbare toiletgebouwen en de elektriciteitsvoorziening, beperkt. Er zijn diverse gesprekken gevoerd met het bestuur van de vereniging om behulpzaam te zijn bij het oplossen van ontstane problemen. Het schap heeft een budget vrijgemaakt voor de planvorming en aanleg van een nieuwe entree van het

verenigingsterrein. De vereniging heeft aangegeven dat zij haar terrein wil vergroten zodat op eigen terrein geparkeerd kan worden en meer boten gestald kunnen worden. Het schap heeft hieraan meegewerkt, maar de natuurwetgeving vraagt een uitgebreide procedure die nog doorlopen moet worden. Conform planning loopt dit krediet door naar 2016 en latere jaren.

Voortoets natuurwetgeving Bommenede

Op dit krediet is in totaal € 1.560 uitgegeven. De werkzaamheden zijn in 2015 afgerond. Dit krediet kan worden afgesloten.

Inspiratiecentrum Grevelingen

In de jaarstukken van het “Natuur- en Recreatieschap De Grevelingen in liquidatie” zijn alle posten met betrekking het inspiratiecentrum opgenomen die samenhangen met de totstandkoming van het inspiratiecentrum.

Niet alle kosten met betrekking tot de totstandkoming van het inspiratiecentrum zijn echter gedekt door een subsidie. De niet door subsidie gedekte lasten in 2015 worden verrekend met het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta. Het gaat om een bedrag van € 353.055 in 2015.

In 2015 is er een krediet beschikbaar gesteld voor het aanleggen van een trap om zodoende de bereikbaarheid van het Inspiratiecentrum te vergroten. Dit is in 2015 gerealiseerd.

ZOG II Verwijderen drempel Brouwershaven

In 2015 is de voorbereiding opgestart en zijn diverse milieuonderzoeken uitgevoerd en is met belanghebbenden en betrokken overheden overleg gevoerd.

Uit het flora- en faunaonderzoek is naar voren gekomen dat de werkzaamheden in dit Natura2000-gebied in verband met het broedseizoen, alleen in het najaar uitgevoerd kunnen worden. Hiervoor is een ontheffing op basis van de Natuurbeschermingswet verkregen. Ook is er een quickscan naar explosieven gedaan, aanvullend onderzoek is niet nodig, maar voor de aannemer gelden strikte uitvoeringseisen mee om enig risico uit te sluiten. Het onderzoek naar de kwaliteit van de vrijkomende grond gaf een aantal lichte verontreinigingen aan die de verwerking van de grond op het eiland Dwars in de Weg belemmeren. Er is een alternatieve locatie gevonden. Door de onzekerheden die voortkwamen uit bovengenoemde ontwikkelingen kon geen aanbesteding van het werk plaatsvinden. Deze onzekerheden moeten eerst met instanties afgekaart worden om het werk op een goede manier te kunnen aanbesteden. Er wordt nu uitgegaan van uitvoering in het najaar van 2016. De aanbesteding wordt in het voorjaar van 2016 opgestart.

ZOG II Ecohotel onderzoek

Fase 2 van het onafhankelijk feitenonderzoek wordt in 2016 afgerond. Verder wordt er nog overleg gevoerd met de projectontwikkelaar over een eventuele aanpassing van de erfpacht omdat er meer Bruto Vloeroppervlak is gebouwd dan in de ondererfpachtakte is opgenomen. Daarnaast wordt nog gesproken over een bijdrage van de projectontwikkelaar in de garantiestelling voor de eindvergoeding. Deze gesprekken hebben nog niet tot een conclusie geleid en zullen naar verwachting ook in 2016 worden afgerond.

Mutaties in reserves

Onttrekkingen aan reserves	Rekening 2014	Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Rekening 2015	Resultaat
Algemene Reserve			530.000	-105.563	635.563
Reserve Afschrijving Rijk		340.000	340.000	340.000	0
Reserve ZOG 1			118.927	106.641	12.286
Reserve ZOG 2			1.584.879	239.231	1.345.648
Investeringsreserve			12.500		12.500
Reserve Groen/Blauw II			480.000	480.000	0
Reserve Zicht op Haringvliet			320.762	126.715	194.047
(nog te vormen) investeringsreserve HV			0		0
Totaal	0	340.000	3.387.068	1.187.024	2.200.044

Toelichting:

Het resultaat wordt met name veroorzaakt door het saldo op de kredieten. Verder is een bedrag van € 960.000 wel begroot maar niet geboekt in de realisatie. Dit betreft een herschikking van de reserves. Zie ook de toelichting bij de toevoegingen aan de reserves.

Toevoegingen aan reserves	Rekening 2014	Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Rekening 2015	Resultaat
Algemene Reserve		150.000	13.750	13.750	0
Reserve ZOG 2		480.000	480.000	480.000	0
Reserve Natuurinvesteringsfonds			480.000		480.000
Reserve Groen/Blauw 2		120.000	600.000	120.000	480.000
Reserve Compensatie Windenergie				475.000	-475.000
Reserve Zicht op Haringvliet			475.000		475.000
Totaal	0	750.000	2.048.750	1.088.750	960.000

Toelichting:

Een bedrag van € 960.000 is niet geboekt in de realisatie. Dit betreft een herschikking van de reserves. Zie ook de toelichting bij de onttrekkingen aan de reserves.

Het nadelig resultaat van programma 3 betreft vrijwel geheel de niet-subsidiabele kosten inzake CaRe-Lands ad € 15.685.

3.4 Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen	Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Rekening 2015	Resultaat
Lasten				
Deelnemersbijdrage	-	-	-	-
Overige structurele lasten	9.200	9.200	-	9.200 V
Totaal lasten	9.200	9.200	-	9.200 V
Baten				
Deelnemersbijdrage	801.022	801.022	801.022	-
Totaal baten	801.022	801.022	801.022	-
Saldo gewone bedrijfsvoering	791.822	791.822	801.022	9.200 V
Diverse lasten en baten				
Diverse lasten	-	-	-	-
Diverse baten	-	-	-	-
Saldo diverse lasten en baten	-	-	-	-
Kredieten				
Lasten kredieten	-	-	-	-
Baten kredieten (bijdragen derden)	-	-	-	-
Saldo kredieten	-	-	-	-
Totaal saldo van baten en lasten	791.822	791.822	801.022	9.200 V
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves				
Toevoeging reserves	-	10.507	10.507	-
Onttrekking reserves	-	-	-	-
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-	(10.507)	(10.507)	-
Gerealiseerd resultaat	791.822	781.315	790.515	9.200 V

Toelichting: het voordelige resultaat van € 9.200 op de structurele lasten wordt veroorzaakt doordat het budget voor onvoorzien 2015 niet is ingezet c.q. benodigd was.

Deelnemersbijdragen

Verdeling deelnemersbijdrage	Aandeel in nadelig exploitatiesaldo	percentage
Natuur- en Recreatieschap Grevelingen		
Provincie Zuid-Holland	291.937	36%
Provincie Zeeland	116.775	15%
Gemeente Goeree-Overflakkee	34.238	4%
Gemeente Schouwen-Duiveland	24.150	3%
Natuur- en Recreatieschap Haringvliet		
Provincie Zuid-Holland	66.784	8%
Gemeente Cromstrijen	24.966	3%
Gemeente Goeree-Overflakkee	94.379	12%
Gemeente Nissewaard	35.407	4%
Gemeente Hellevoetsluis	112.386	14%
Totaal	801.022	

De deelnemersbijdrage is conform de gemeenschappelijke regeling het resultaat van de som der lasten verminderd met de opbrengsten. Vanaf 2016 zal de bijdrage jaarlijks met ongeveer 5% naar beneden worden bijgesteld voor de deelnemers van Natuur-en recreatieschap Grevelingen. Voor 2016 is de bijdrage vastgesteld op een bedrag van € 766.788.

Mutaties in reserves

Toevoegingen aan reserves	Rekening 2014	Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Rekening 2015	Resultaat
Algemene Reserve		0	10.507	10.507	0
Totaal	0	0	10.507	10.507	0

Toelichting: de toevoeging aan de reserve is conform de begroting 2015.

4. Paragrafen

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen weerspiegelt de mate waarin het schap in staat is middelen vrij te maken om de risico's die zich in de praktijk voordoen op te vangen, zonder dat dit betekent dat het beleid wijzigt of verandert.

Conform de nota weerstandsvermogen wordt de ratio weerstandsvermogen berekend om te bepalen of het schap in staat is voldoende financiële middelen vrij te maken voor het dekken van de risico's op het moment dat de risico's zich voordoen. Voor de waardering van de toereikendheid van het weerstandsvermogen wordt de volgende tabel gehanteerd.

Ratio weerstandsvermogen

Waarderingcijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	> 2,0	Uitstekend
B	1,4 < x < 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 < x < 1,4	Voldoende
D	0,8 < x < 1,0	Matig
E	0,6 < x < 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Risicoanalyse

Risico	Aard van het risico	Financiële omvang risico	Kans van optreden	Impact (uitgaande van vier jaar)*
1. Besluit tot uittreden provincie Zuid-Holland	Structureel	p.m.	hoog	p.m.
2. Liquidatie van het oude Schap De Grevelingen heeft niet in 2015 plaatsgevonden	Incidenteel	p.m.	hoog	p.m.
3. Inspiratiecentrum Grevelingen	Incidenteel	€ 104.000	hoog	€ 83.200
4. Hogere onderhoudskosten	Structureel	€ 50.000	gemiddeld	€ 25.000
5. Invoering van de Vennootschapsbelasting (Vpb) voor overheidsondernemingen	Incidenteel	p.m. (omvang beperkt)	hoog	p.m.
6. Zandsuppletie	Incidenteel	€ 25.000	gemiddeld	€ 12.500
Totaal				€ 120.700

* Bij een hoog risico wordt de financiële impact voor 80 procent meegenomen, bij een gemiddeld risico voor 50 procent en bij een laag risico voor 20 procent.

De ratio is bij dit natuur-en recreatieschap niet goed te bepalen, aangezien een groot deel van de benoemde risico's op p.m. is geraamd. De stand van de Algemene Reserve is per eind 2015 € 5,7 miljoen.

Risico 1 – Besluit tot uittreden provincie Zuid-Holland

De provincie Zuid-Holland heeft in het Hoofdlijnenakkoord aangegeven dat zij haar deelname in de recreatieschappen wil beëindigen en wil uittreden uit de gemeenschappelijke regeling (GR). Voor ZWD is besloten uit te treden per -1-2018. De komende tijd zal meer duidelijk worden op welke wijze en onder welke condities de provincie gaat uittreden. Naar verwachting zal de uittreding consequenties voor de exploitatie van het schap hebben. De financiële impact hiervan is nog onduidelijk en wordt op p.m. gezet. Het bepaalde in de GR van het schap is maatgevend voor de voorwaarden die verbonden zijn aan het uittreden van een deelnemer.

Het besluit tot uittreding van de provincie(s) heeft mede de discussie op gang gebracht over de toekomst van het schap. Het gaat dan om de vraag hoe en in welke samenstelling wordt doorgegaan met het schap en de schapsactiviteiten. Er zijn meerdere scenario's denkbaar die momenteel worden onderzocht.

Risico 2 - Liquidatie van het oude schap De Grevelingen heeft niet in 2015 plaatsgevonden

2015 stond in het teken van het inrichten van het nieuwe Deltaschap. Tegelijkertijd waren alle inspanningen erop gericht om zo spoedig als mogelijk (maar uiterlijk 31-12-2015) tot liquidatie van de oude schappen Haringvliet en De Grevelingen te komen. Voor Haringvliet wordt de jaarrekening 2014 als slotbalans beschouwd, zodat dit Schap in 2015 is geliquideerd.

Voor De Grevelingen is toestemming van Staatsbosbeheer benodigd voor de overdracht van de erfpachtrechten van De Grevelingen naar het nieuwe Deltaschap. Tot op heden is de toestemming van SBB nog niet gegeven, maar wel toegezegd. Aangezien deze toestemming niet voor het einde van het jaar 2015 is afgegeven, zal het Grevelingschap voorlopig nog blijven bestaan.

Risico 3 – Inspiratiecentrum Grevelingen

Vanuit een oogpunt van risicobeheersing dient bijzondere aandacht uit te gaan naar de ontwikkeling door het schap van het Inspiratiecentrum Grevelingen. De aan deze vastgoed-ontwikkeling verbonden risico's betreft de exploitatie (kortlopend huurcontract en daaropvolgend leegstandsrisico, evenals de beoogde dekking ten laste van de reguliere begroting). Het leegstandsrisico is van invloed op het noodzakelijke weerstandsvermogen. Leegstand kan zich voordoen omdat de marktbehoefte voor zulke omvangrijke en specifieke objecten erg beperkt is; leegstand zal zich voordoen op het moment van tussentijdse wijziging van de huurder, de functie e.d. (frictie). Een rekenkundige benadering kan zijn om rekening te houden met één jaar leegstand na elke vijf jaar verhuur; derhalve een bedrag van € 104.000 (overeenkomend met de eerste jaarhuur). Beheermaatregelen:

G.Z-H heeft aan de exploitant uitstel van betaling van de huurpenningen aangeboden (hetgeen is geaccepteerd) alsmede marketingtechnische ondersteuning.

Risico 4 - Hogere onderhoudskosten

In het gebiedsdeel Grevelingen wordt de uitvoering van het regulier onderhoud gestuurd op het door het bestuur vastgestelde budget uit de herijkte begroting Zuidwestelijke Delta. Doordat vanaf 2016 ingegroeid wordt in een hoger budget, zal het regulier onderhoud in dit gebiedsdeel de komende jaren naar verwachting stapsgewijs kunnen worden omgebogen van budgetgestuurd onderhoud naar planmatig en duurzaam beheer. Voor het gebiedsdeel Haringvliet zijn echter

onvoldoende middelen beschikbaar om de instandhouding van de recreatieterreinen en – voorzieningen te kunnen borgen. Er moeten noodgedwongen keuzes gemaakt worden in het onderhoud waardoor het risico bestaat dat extra kosten gemaakt moeten worden om te voorkomen dat calamiteiten met eventueel ernstige gevolgen ontstaan. Dit wordt ingeschat als een midden risico met een financiële omvang van € 50.000. Beheermaatregel: regelmatig visuele inspecties uitvoeren en alert reageren op meldingen van recreanten.

Risico 5 - invoering van de Vennootschapsbelasting (Vpb) voor overheidsondernemingen

Met ingang van 1 januari 2016 is de Vpb-plicht voor overheidslichamen, waaronder gemeenschappelijke regelingen ingevoerd. Er bestaat nog veel onduidelijkheid over welke activiteiten voor natuur- en recreatieschappen belastingplichtig zijn en hoe het fiscale resultaat op die activiteiten moet worden bepaald.

Via het IPO is het standpunt ingebracht dat de activiteiten van natuur- en recreatieschappen als een geheel moeten worden gezien.

Aangezien de Belastingdienst (nog) geen standpunt inneemt over het verzoek om gemeenschappelijke regelingen vrij te stellen van de Vpb-plicht is met inzet van fiscaal deskundigen een aanpak opgesteld. Daarbij wordt per activiteit of clustering van activiteiten beoordeeld of met de uitvoering van de betreffende activiteit een onderneming in fiscaalrechtelijke zin wordt gedreven. De administratieve last voor het schap wordt zwaarder (incidenteel voor de implementatie en structureel voor het apart bijhouden van de fiscale resultaatbepaling per activiteit). Het risico op Vpb-heffing is op p.m. gezet, omdat de uitwerking van de fiscale resultaatbepaling per activiteit nog niet is afgerond. De inschatting is dat het risico op een materieel bedrag laag is, omdat het schap slechts een beperkt aantal activiteiten met opbrengsten van derden heeft. Hierbij wordt actief gekeken naar clustering met activiteiten die slechts kosten met zich meebrengen. Door de clustering kan naar verwachting een (te hoge) Vpb-afdracht worden voorkomen. In de loop van 2016 zal de uitwerking gereed zijn.

Risico 6 - Zandsuppletie

De reserve zandsuppletie ten behoeve van het Quackstrand is in het verleden ingezet om andere uitgaven mee te dekken, zoals groot onderhoud. Het risico bestaat dat hierdoor onvoldoende middelen ter beschikking zullen zijn om de benodigde werkzaamheden op het Quackstrand uit te voeren wanneer Rijkswaterstaat het strand heeft aangevuld met zand. Deze post met een bedrag van € 25.000 is opgenomen als risico. Het blijft echter moeilijk in te schatten wat de kosten zullen zijn bij calamiteiten. Het bedrag kan echter behoorlijk oplopen afhankelijk van het strandoppervlakte dat op dat moment beschadigd wordt door weersomstandigheden.

4.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Het goed onderhouden van de gebieden is een belangrijke taak voor het schap om duurzaam gebruik mogelijk te maken. Als basis voor het plannen van regulier en groot onderhoud en vervangingsinvesteringen wordt het Terrein Beheer Model (TBM) gehanteerd. Dit model is gebaseerd op zogenaamde doeltypen (bijvoorbeeld speel- en ligweide, strand of bos) waarvoor een gestandaardiseerde inrichting met daarbij behorende onderhoudscycli en normkosten zijn bepaald. Het totaal aan oppervlaktes, stuks en lengte van de aanwezige doeltypes bepaalt, met de cycli en de normkosten, de geplande uitgaven voor meerjarig duurzaam onderhoud.

De geplande uitgaven van groot onderhoud fluctueren van jaar tot jaar. Dit kan een direct en groot effect hebben op het jaarresultaat en daarmee op de jaarlijkse deelnemersbijdrage. Om dit

ongewenste effect zoveel mogelijk te voorkomen heeft het schap ervoor gekozen om een egalisatievoorziening groot onderhoud in te stellen. Jaarlijks wordt een vastgestelde dotatie ten laste van de exploitatie gebracht en de werkelijke onderhoudslasten worden ten laste van de Voorziening verantwoord.

Jaarlijks worden de geplande uitgaven, de dotatie en de werkelijke kosten gemonitord. Elke vier jaar wordt de dotatie opnieuw berekend en vastgesteld tenzij uit de monitoring volgt dat eerder een bijstelling nodig is. In 2015 heeft voor het laatst een herijking van TBM plaatsgevonden die tot een nieuwe dotatie heeft geleid. Over deze herijking en de consequenties bent u geïnformeerd via de Jaarstukken 2014 en de Najaarsnota 2015.

Programma groot onderhoud Grevelingen

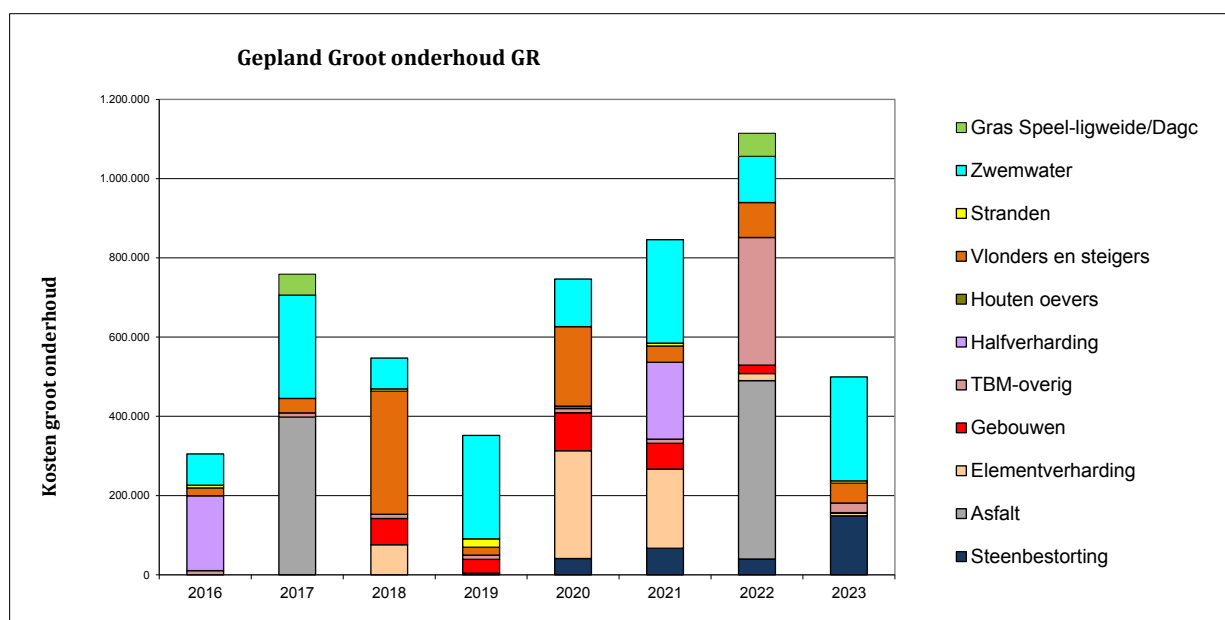
In de najaarsrapportage 2015 is de in de programmabegroting 2015 geraamde onttrekking aan de voorziening groot onderhoud van € 1.168.000 bijgesteld naar € 400.000. Dit grote verschil is te verklaren vanuit de omvangrijke opgave van het Uitgesteld groot onderhoud; de beschikbare capaciteit is vooral hierop ingezet. Het in de Programmabegroting vanuit de meerjarenplanningen geprognoseerde groot onderhoud is wel kritisch beoordeeld zodat geen onderhoudsachterstanden ontstaan. Werkzaamheden die niet uitgesteld konden worden, zoals het op orde brengen van de zwemlocaties en herstelwerkzaamheden aan verhardingen om onveilige situaties te voorkomen, zijn uitgevoerd. Waar nodig zijn de onderhoudsmaatregelen naar latere uitvoeringsjaren doorgeschoven. Voorts zijn de meerjarenplanningen verder verfijnd en bijgesteld. In onderstaande tabel wordt e.e.a. nader toegelicht.

De in de meerjarenplanning zwemwater gehanteerde normbedragen zijn in verband met de schaalgrootte in Zuidwestelijke Delta neerwaarts bijgesteld.	-/- € 206.000
De meerjarenplanning vlonders en steigers is naar aanleiding van de resultaten van de 5-jaarlijkse technische inspectie bijgesteld. Hierdoor is een aantal in 2015 geplande werkzaamheden naar andere uitvoeringsjaren verschoven.	-/- € 121.000
De meerjarenplanning gebouwen is naar aanleiding van de resultaten van de reguliere visuele inspecties bijgesteld. Hierdoor is een aantal in 2015 geplande werkzaamheden naar andere uitvoeringsjaren verschoven.	-/- € 87.000
De meerjarenplanningen harde oevers is aangepast aan de 5-jaarlijkse cyclus waarin bestortingswerkzaamheden worden uitgevoerd. Hierdoor is het in 2015 geplande werk naar andere uitvoeringsjaren verschoven.	-/- € 133.000
De meerjarenplanning asfalt is aangepast aan de 5-jaarlijkse cyclus waarin werkzaamheden worden uitgevoerd. Hierdoor is het in 2015 geplande asfalteringswerk naar andere uitvoeringsjaren verschoven.	-/- € 76.000
In de meerjarenplanning TBM-overig is jaarlijks voor een groot aantal kleinere werkzaamheden budget gepland. Voor een deel van deze werkzaamheden is inmiddels ook een meerjarenplanning beschikbaar waardoor in 2015 geplande werkzaamheden verschoven zijn naar andere uitvoeringsjaren.	-/- € 145.000
TOTAAL	-/- € 768.000

De werkelijke onttrekking aan de voorziening bedraagt € 96.000,-. Het verschil tussen de bijgestelde geraamde onttrekking en de daadwerkelijke onttrekking is als volgt te verklaren:

Het in de meerjarenplanning voor 2015 geprognostiseerde onderhoud aan vlonders en steigers en aan gebouwen is als onderhanden werk uitgevoerd in het programma Uitgesteld groot onderhoud.	-/. € 213.000
Het in de categorie TBM-overig geplande onderhoud kon door de werkzaamheden te combineren met het uitvoeren van reguliere onderhoudswerkzaamheden goedkoper worden uitgevoerd.	-/. € 91.000
TOTAAL	-/. € 304.000

Het meerjarenonderhoudsplan is gerelateerd aan het Terrein Beheer Model en de daarin opgenomen doeltypes. Sommige doeltypes kennen fluctuaties in de uitgaven en vragen een planning met een meerjarenperspectief. Deze doeltypes zijn ongebracht in specifieke categorieën, zoals baggeren of asfalt. In onderstaand staafdiagram zijn de geplande uitgaven (alleen de materiële lasten) op de verschillende categorieën weergegeven.

In onderstaande tabel is het geplande verloop van de voorziening Groot Onderhoud voor de komende jaren te zien.

STAND VOORZIENING	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Stand voorziening per 1/1	0	719.763	1.185.982	1.103.387	1.279.151	1.693.571
Dotatie	815.800	696.448	701.500	701.500	701.500	701.500
Onttrekking	96.037	230.229	784.095	525.736	287.081	768.811
Stand voorziening per 31/12	719.763	1.185.982	1.103.387	1.279.151	1.693.571	1.626.260

4.3 Financiering

Kasgeldlimiet

Tot het kasgeld behoren alle vlottende schulden < 1 jaar, de contante gelden in kas, de uitgaande gelden < 1 jaar en de tegoeden / schulden rekening-courant. Doel van de kasgeldlimiet is het

beperken van de renterisico's op de korte schuld. De korte schuld is bedoeld voor de lopende uitgaven en zodoende is de limiet gekoppeld aan het begrotingstotaal. De kasgeldlimiet is vastgesteld op 8,2% van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het jaar. In 2015 zijn geen kasgeldleningen afgesloten. Tot en met 2014 waren eveneens geen kasgeldleningen afgesloten.

Renterisiconorm

De renterisiconorm stelt een limiet aan het renterisico over de lange termijn financiering. Het renterisico is het geldbedrag aan leningen dat in een bepaald jaar aan renteherziening en herfinanciering onderhevig is. Het renterisico mag maximaal 20% van het begrotingstotaal per 1 januari van het betreffende kalenderjaar bedragen. De renterisiconorm benadrukt het belang van een goede spreiding van de leningenportefeuille en de renterisico's. In 2015 zijn geen vaste geldleningen aangegaan. Tot en met 2014 waren er eveneens geen geldleningen aangegaan.

Schatkistbankieren

Bij het schatkistbankieren wordt dagelijks het saldo bij een vastgesteld drempelbedrag overgeboekt op een bankrekening ten gunste van de rekening-courant die een decentrale overheid heeft bij de schatkist. Omgekeerd kan het saldo ook worden aangevuld ten laste van de rekening-courant die een decentrale overheid heeft bij de schatkist. Voor het schap zijn de benodigde overeenkomsten met het Rijk afgesloten. Zie verder het overzicht in de toelichting op de balans, onderdeel Schatkistbankieren.

4.4 Grondbeleid

Algemeen

Binnen het grondbeleid van het natuur- en recreatieschap staan enkele uitgangspunten centraal:

- Grond is een middel en geen doel;
- Bij en met de inzet van grond en vastgoed wordt financiële optimalisatie nagestreefd;
- Met de inzet van grond en vastgoed wordt samenwerking met gebiedspartijen gezocht;
- Hoewel het schap zelf geen grond- of opstalexploitaties voert, heeft zij in haar aanpak een actieve houding. Hierbij stuurt zij – in samenwerking met de andere gebiedspartijen - actief op programmering, kostenbeheersing en opbrengstoptimalisatie;
- Het schap werkt innovatief en extern gericht, zoekt naar nieuwe verbanden tussen enerzijds grond en vastgoed en anderzijds maatschappelijke of commerciële (verdien)modellen van derden en geeft waar mogelijk ruimte aan nieuwe technologieën en duurzame toepassingen;
- Het schap zet in op risicomanagement dat past bij het specifieke risicoprofiel. Het schap neemt in beginsel niet risicodragend deel in gebieds- en vastgoedontwikkelingen;
- Bij de inzet van grond en vastgoed werkt het schap transparant en marktconform.

Financieel

Naast het algemene uitgangspunt van financiële optimalisatie is de inzet vooral gericht op het behoud van het huidige niveau van inkomsten in de schapsbegroting. Ondanks de signalen van

fragiel economisch herstel, is de investeringsbereidheid van ontwikkelende partijen zeer beperkt en staat de financiële positie van gevestigde ondernemingen in het schapsgebied onder druk.

Schapsspecifiek

In programma 2 van de programmaverantwoording wordt ingegaan op de specifieke grond- en vastgoedontwikkelingen en de daarbij geldende financiële prognoses, kansen en risico's.

Grondpositie:

Oppervlakte:	1-6-2015
Eigendom	4 ha
Erfpacht	8.019 ha
Totaal	8.023 ha

Peildatum voor bovenstaande tabel is de kadastrale registratie per 1 juni 2015.

4.5 Bedrijfsvoering

De afspraken over de dienstverlening door G.Z-H aan het schap zijn vastgelegd in de Dienstverleningsovereenkomst (DVO). In verband met de op 1 juli 2014 in werking getreden nieuwe gemeenschappelijke regeling Natuur- en Recreatieschap Zuidwestelijke Delta, is de dienstverleningsovereenkomst 2015 niet meer met de "oude" Schappen Haringvliet en Grevelingen, maar tussen het Natuur- en Recreatieschap Zuidwestelijke Delta en de provincie Zuid-Holland aangegaan. De activiteiten die in het kader van de reguliere dienstverlening worden uitgevoerd, zijn per programma toegelicht in de programmaverantwoording.

De personele component van de dienstverlening door G. Z-H blijkt uit de volgende tabel:

Productomschrijving	1. Bestuur	2. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	3. Ontwikkeling	Algemene dekkingsmiddelen	Totaal
Bestuursproducten	95.100				95.100
Juridische ondersteuning & advisering	14.300				14.300
Financiën	49.800				49.800
Gebiedsbeheer		252.200			252.200
Economisch beheer		74.800			74.800
Communicatie		50.400			50.400
Regelgeving & handhaving		151.200			151.200
Planvorming & gebiedsontwikkeling			135.400		135.400
Marketing en productontwikkeling			16.400		16.400
Subtotaal	159.200	528.600	151.800	0	839.600
Dienstverlening in uitgaven voorziening					
Groot Onderhoud		40.810			40.810
Dienstverlening inzake uitgesteld grootonderhoud		24.880			24.880
Dienstverlening inzake kredieten		7.680	304.255		311.935
Totaal	159.200	601.970	456.055	0	1.217.225

5 Jaarrekening 2015

5.1 Balans per 31 december 2015

ACTIVA	31 december 2015	Openingsbalans 1 jan. 2015
Vaste activa		
Materiële vaste activa	282.464	261.799
Investerings met economisch nut	282.464	261.799
Financiële vaste activa	7.604.667	7.520.443
Overige langlopende leningen	7.154.667	7.520.443
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	450.000	
Vlottende activa		
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	2.986.588	2.541.525
Vorderingen op openbare lichamen	237.015	1.785.457
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd < dan 1 jaar	2.609.122	751.818
Overige vorderingen	140.451	4.250
Liquide middelen	2.659.761	4.261.237
Banksaldi	2.659.761	4.261.237
Overlopende activa	2.796.480	2.005.748
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	1.226.000	1.789.618
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	1.570.480	216.130
Totaal	16.329.960	16.590.752

PASSIVA	31 december 2015	Openingsbalans 1 jan. 2015
Vaste passiva		
Eigen vermogen	14.741.483	15.766.510
Algemene reserve	5.743.122	6.598.937
Bestemmingsreserves	8.953.346	9.167.573
Gerealiseerde resultaat	45.015	
Voorzieningen	719.763	-
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	719.763	
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	500	-
Waarborgsommen	500	
Vlottende passiva		
Netto-vlottende schulden rentetypische looptijd < 1 jaar	186.587	448.625
Overige schulden	186.587	448.625
Overlopende passiva	681.627	375.617
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	437.081	316.572
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen' voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	244.035	58.815
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	511	230
Totaal	16.329.960	16.590.752

5.2 Overzicht van baten en lasten 2015

Programma	Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Rekening 2015	Resultaat
Lasten				
Programma 1. Bestuurlijke aangelegenheden	188.700	188.700	216.498	27.798 N
Programma 2. Beheer, onderhoud en exploitatie	2.806.782	3.666.882	3.530.710	136.172 V
Programma 3. Ontwikkeling	151.800	151.800	151.800	-
Algemene dekkingsmiddelen	9.200	9.200	-	9.200 V
Totaal lasten	3.156.482	4.016.582	3.899.008	117.574 V
Baten				
Programma 1. Bestuurlijke aangelegenheden	324.517	324.517	368.589	44.072 V
Programma 2. Beheer, onderhoud en exploitatie	2.158.550	2.033.800	2.205.938	172.138 V
Programma 3. Ontwikkeling	-	-	-	-
Algemene dekkingsmiddelen	801.022	801.022	801.022	-
Totaal baten	3.284.089	3.159.339	3.375.550	216.211 V
Saldo gewone bedrijfsvoering	127.607	(857.243)	(523.458)	333.785 V
Diverse lasten en baten				
Diverse lasten	-	-	353.256	353.256 N
Diverse baten	-	475.000	476.625	1.625 V
Saldo diverse lasten en baten	-	475.000	123.369	351.631 N
Kredieten				
Lasten kredieten	-	2.509.742	629.117	1.880.625 V
Baten kredieten (bijdragen derden)	-	229.288	4.180	225.108 N
Saldo kredieten	-	(2.280.454)	(624.937)	1.655.517 V
Totaal saldo van baten en lasten	127.607	(2.662.697)	(1.025.026)	1.637.671 V
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves				
Toevoeging reserves	1.174.287	2.403.437	1.428.437	975.000 V
Onttrekking reserves	1.046.680	5.066.134	2.498.478	2.567.656 N
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	(127.607)	2.662.697	1.070.041	1.592.656 N
Gerealiseerd resultaat	-	-	45.015	45.015 V

Het overzicht van lasten en baten is als volgt opgebouwd:

Reguliere lasten en baten bedrijfsvoering

Dit onderdeel betreft de exploitatielasten en -baten van de structurele activiteiten. Dit zijn de jaarlijks min of meer in dezelfde vorm terugkerende activiteiten. Op basis van deze informatie kunnen meerjarige trends en ontwikkelingen worden geschetst.

Diverse lasten en baten bedrijfsvoering

In tegenstelling tot de reguliere lasten en baten komen deze exploitatielasten en -baten slechts incidenteel voor, door de aard ervan en/of de oorzaak. Het gaat hierbij om o.a. de effecten van periodieke herzieningen van voorzieningen, de financiële consequenties van uitspraken op beroeps- en bezwaarschriften die niet voorzien kunnen worden en terugontvangen bedragen. Deze zaken, welke niet zijn begroot, worden separaat gepresenteerd om de vergelijkbaarheid over de jaren heen eenvoudiger te maken.

Kredieten

De kredieten hebben betrekking op uitgaven gerelateerd aan activiteiten die zorgen voor veranderingen in de natuur- en recreatiegebieden, zoals investeringen met maatschappelijk nut in de openbare ruimte. Deze uitgaven worden gedekt vanuit bijdragen derden (subsidies, bijdragen) en/of onttrekkingen aan de algemene of bestemmingsreserves.

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Dit onderdeel omvat alle mutaties (stortingen en onttrekkingen) in de reserves.

5.3 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften, die het Besluit begroting en verantwoording (BBV) daarvoor geeft. Voor zover niet anders vermeld, worden de activa en passiva gepresenteerd in afgeronde bedragen van € 1.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten worden slechts genomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Baten en lasten worden verantwoord tot hun brutobedrag.

Balans

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de daarop verrichte lineaire afschrijvingen. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. De afschrijvingen geschieden op basis van de verkrijgings- of aanschaffingsprijs en de geschatte economische levensduur.

De volgende richtlijnen zijn grotendeels gehanteerd voor de afschrijvingstermijnen:

- gronden en terreinen	geen afschrijving
- bedrijfsgebouwen	35 jaar
- grond- weg- en waterbouwkundige werken	35 jaar
- machines, apparaten en installaties	10 jaar
- overige materiële vaste activa	30 jaar

Het BBV onderscheidt de navolgende investeringen:

1. Investerings met economisch nut
2. Investerings met maatschappelijk nut in de openbare ruimte

Investerings met economisch nut

Investerings hebben een economisch nut wanneer ze verhandelbaar zijn en/of kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Investerings met economisch nut boven € 25.000 worden geactiveerd.

Investerings met maatschappelijk nut in de openbare ruimte

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden niet geactiveerd, tenzij het algemeen bestuur van het schap in een specifiek geval besluit dit wel te doen, bijvoorbeeld wanneer vanuit financieel oogpunt belangrijke investeringen in de openbare ruimte anders niet gedaan kunnen worden. Indien dergelijke investeringen wel geactiveerd worden, zal dit specifiek in het bestuursbesluit worden opgenomen conform het vastgestelde beleid.

Indien investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden geactiveerd, vindt de afschrijving hiervan eveneens lineair plaats waarbij resultaatafhankelijke extra afschrijvingen zijn toegestaan mits de financiële positie dat toelaat. Eventuele extra afschrijvingen zullen in de begroting of via een separaat voorstel aan het bestuur ter goedkeuring worden voorgelegd.

Vorderings en overlopende activa

De vorderings worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Voorzienen

De onderhoudsegalisatievoorzienen zijn gebaseerd op een meerjarenraming van het uit te voeren grootonderhoud aan de kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.

5.4 Toelichting op de balans

Vaste activa

Materiële vaste activa

- Investerings met een economisch nut

De boekwaarde van de investeringen met een economisch nut had het volgende verloop:

Investerings met een economisch nut	Boekwaarde 1-1-2015	Inves- teringen	Extra af- schrijvingen	Afschrij- vingen	Bijdrage van derden	Afwaar- deringen	Boekwaarde 31-12-2015
Bedrijfsgebouwen	63.950	0	0	14.874	0	0	49.076
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	195.595	0	0	36.254	0	0	159.341
Overige materiële activa	2.254	74.047	0	2.254	0	0	74.047
	261.799	74.047	0	53.382	0	0	282.464

Toelichting op mutaties:

De categorie bedrijfsgebouwen betreft het beheerskantoor Bommenede. De grond-, weg- en waterbouwkundige werken betreffen de inrichtingskosten van de waterjump, Strand Grevelingendam, surfgebied Kabellaarsbank en catamaranlocatie Den Osse. De overige materiële activa betreffen het toiletgebouw Comstrijen, waarop in 2015 de laatste afschrijving ad € 2.254 heeft plaatsgevonden, en de investering in 2015 ad € 74.047 in de ombouw van de parkeerautomaten t.b.v. Kabellaarsbank en strand Grevelingendam.

Financiële vaste activa

- Overige langlopende leningen

	<u>2015</u>
Boekwaarde 1 januari	7.520.443
Af: aflossing	365.776
Saldo 31 december	<u>7.154.667</u>

Deze post betreft de langlopende onderhandse geldlening die aan de Bank Nederlandse Gemeenten is verstrekt.

- Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

	<u>2015</u>
Overige uitzettingen	450.000
Saldo 31 december	<u>450.000</u>

Inzake het Windpark Hellegatsplein is een projectovereenkomst gesloten waarin onder meer is vastgelegd dat de exploitant het schap compenseert voor het verlies aan recreatieve waarde door

een bijdrage van in totaal € 525.000. De bijdrage wordt voldaan in jaarlijkse termijnen van € 25.000.

Flottende activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar

Vorderingen op openbare lichamen

	<u>2015</u>
Debiteuren	237.015
Totaal	<u>237.015</u>

Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

	<u>2015</u>
Uitzettingen in 's Rijks schatkist < 1 jaar	2.609.122
	<u>2.609.122</u>

Sinds 2014 is het schatkistbankieren van toepassing. Hieronder zijn de bedragen weergegeven die op kwartaalbasis in de schatkist zijn aangehouden en de drempel die van toepassing was. De drempel is in 2015 wel overschreden.

Benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)				
	Verslagjaar			
Drempelbedrag	250			
	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	3.136	2.376	1.839	190
Ruimte onder het drempelbedrag				-60
Overschrijding van het drempelbedrag	2.886	2.126	1.589	

In de loop van 2015 is geregeld dat op de bankrekeningen van het schap niet meer saldo kan staan dan het drempelbedrag. Dagelijks wordt het saldo bij een vooraf vastgesteld bedrag automatisch overgeboekt (afoming) naar de rekening-courant die het schap heeft bij 's Rijks schatkist.

Overige vorderingen

	<u>2015</u>
Debiteuren	201.412
Voorziening dubieuze debiteuren	60.961
Per saldo	<u>140.451</u>

Liquide middelen

Banksaldi

	<u>2015</u>
Rekening-courant bank	235.057
Deposito	2.424.704
Totaal	<u>2.659.761</u>

Overlopende activa

Van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkering met een specifiek bestedingsdoel

Project	Saldo 1-1-2015	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2015
Subsidie natuurbeheer (gr)	1.225.016	1.226.000	1.225.016	1.226.000
Kwaliteit openbare ruimte (gr)	363.200		363.200	0
Natura People (gr)	201.402		201.402	0
Totaal	1.789.618	1.226.000	1.789.618	1.226.000

Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen

	<u>2015</u>
Compensabele BTW	
Vooruitbetaalde bedragen	
Nog te ontvangen bedragen	11.713
Nog te factureren	
Vooruitontvangen bedragen	72.668
Rentebaten lening u/g	44.005
Te verrekenen BTW	20.766
Door te berekenen GZH	3.775
Ondernemers BTW	10.502
Rekening-courant met Natuur- en recreatieschap De Grevelingen	1.407.051
Totaal	<u>1.570.480</u>

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het verloop van de reserves in 2015 wordt in het hierna volgende overzicht weergegeven.

	Liquidatie- rekening 2014	Bestemming resultaat 2014	Herschikking reserves	Openingsbalans per 1-1-2015	Toevoegingen in 2015	Onttrekkingen in 2015	Stand per 31-12-2015
Algemene Reserve HV	55.347	388.396	-414.429	29.314		3.150	26.164
Algemene Reserve GR	1.352.215	5.697.408	-480.000	6.569.623	28.920	881.585	5.716.958
Algemene Reserve ZWD				0			0
Bestemmingsreserves							
Reserves Haringvliet							
Investeringsreserve compartiment HV	0		25.486	25.486		0	25.486
Reserve recreantenonderzoek	11.465		-11.465	0		0	0
Reserve informatiepanelen	1.248		-1.248	0			0
Reserve Quackstrand	82.231		15.000	97.231		5.532	91.699
Reserve Zicht op Haringvliet	0		349.429	349.429		126.715	222.714
Reserve Groot Onderhoud Haringvliet	106.666		-12.773	93.893		93.893	0
Reserve Compensatie Windenergie	0		50.000	50.000	475.000		525.000
Reserves Grevelingen							
Investeringsreserve compartiment GR	0		250.242	250.242			250.242
Reserve marketing en communicatie	92.901		-92.901	0			0
Egalisatiereserve afkoopsom Rijk	7.256.692			7.256.692	324.517	1.030.293	6.550.916
Zicht op de Grevelingen I	146.837		-40.195	106.642		106.642	0
Reserve Groen/blauwe projecten	93.146		-93.146	0			0
Afschrijvingsreserve ZOG	54.348			54.348		10.855	43.493
Zicht op de Grevelingen II	283.610			283.610	480.000	239.815	523.795
Reserve Groen/Blauw II	120.000			120.000	120.000		240.000
Reserve informatiepanelen	24.000		-24.000	0			0
Reserve Natuurinv./garantiefonds	0		480.000	480.000			480.000
Totaal	9.680.706	6.085.804	0	15.766.510	1.428.437	2.498.480	14.696.467

ALGEMENE RESERVE

De algemene reserve heeft als belangrijkste functie het vormen van een buffer voor financiële tegenvallers.

Algemene reserve compartiment Haringvliet

	<u>2015</u>
Saldo liquidatierekening HV 2014	55.347
Bij: resultaat 2014	388.396
Af:erschikking reserves	<u>414.429</u>
Openingsbalans 1 januari 2015	29.314
Af: Onttrekkingen	3.150
Saldo 31 december	<u><u>26.164</u></u>

Specificatieerschikking reserves:

- Reserve Zicht op Haringvliet	349.429
- Reserve Compensatie Windenergie	50.000
- Reserve Quackstrand	15.000
Totaal onttrekkingen wegenserschikking	<u><u>414.429</u></u>

Specificatie onttrekkingen:

- Kosten liquidatieschap / overheveling rechten en plichten	3.150
Totaal onttrekkingen	<u><u>3.150</u></u>

Algemene reserve compartiment Grevelingen

	<u>2015</u>
Saldo liquidatierekening GR 2014	1.352.215
Bij: resultaat 2014	5.697.408
Af:erschikking reserves	<u>480.000</u>
Openingsbalans 1 januari 2015	6.569.623
Bij: toevoegingen	28.920
Af: Onttrekkingen	881.585
Saldo 1 januari openingsbalans	<u><u>5.716.958</u></u>

Specificatieerschikking reserves:

- Reserve Natuurinvesteringsfonds / Garantiefonds	480.000
Totaal onttrekkingen wegenserschikking	<u><u>480.000</u></u>

Specificatie toevoegingen:

- Conform begroting + wijziging 2015	28.920
Totaal toevoegingen	<u><u>28.920</u></u>

Specificatie onttrekkingen:

- Dekking restant kosten inspiratiecentrum	353.055
- Krediet liquidatie schap/ overheveling rechten en plichten	3.150
- Krediet Onderwaterfotografie	12.500
- Krediet onderzoek Ecohotel	8.299
- Resultaat volgens Najaarsrapportage 2015	67.000
- Kosten uitgesteld groot onderhoud	422.581
- krediet Grevelingen week	15.000
Totaal onttrekkingen	<u>881.585</u>

Het resultaat van de Najaarsrapportage 2015 is ten laste van de algemene reserve GR gebracht, omdat dit resultaat vrijwel geheel veroorzaakt wordt door aframing van de parkeeropbrengsten.

BESTEMMINGSRESERVES HARINGVLIET

a. Investeringsreserve compartiment Haringvliet

Deze reserve is bestemd voor het dekken van investeringen in het compartiment Haringvliet.

	<u>2015</u>
Saldo liquidatierekening HV 2014	0
Bij:erschikking reserves	25.486
Openingsbalans 1 januari 2015	<u>25.486</u>
Bij: toevoegingen	0
Af: Onttrekkingen	0
Saldo 31 december	<u>25.486</u>

Specificatie herschikking reserves:

- opheffing reserve recreantenonderzoek	11.465
- opheffing reserve informatiepanelen	1.248
- opheffing reserve Groot onderhoud (restantsaldo)	12.773
Totaal toevoegingen wegens herschikking reserves	<u>25.486</u>

b. Reserve Quackstrand Haringvliet

De bestemmingsreserve Quackstrand is gevormd voor het uitvoeren van afrondende werkzaamheden, nadat zandsuppletie heeft plaatsgevonden. Zandsuppletie wordt door Rijkswaterstaat drie keer in 20 jaar uitgevoerd. Het doel van de reserve is om één keer in de zeven jaar de suppletie te kunnen financieren.

	<u>2015</u>
Saldo liquidatierekening HV 2014	82.231
Bij:erschikking reserves	15.000
Openingsbalans 1 januari 2015	<u>97.231</u>
Bij: toevoegingen	
Af: Onttrekkingen	5.532
Saldo 31 december	<u>91.699</u>

Specificatie herschikking reserves:

- toevoeging vanuit Algemene Reserve HV	15.000
Totaal toevoegingen wegens herschikking reserves	<u>15.000</u>

Specificatie onttrekkingen:

- onttrekking conform Begroting 2015	5.532
Totaal onttrekkingen	<u>5.532</u>

c. Reserve Zicht op Haringvliet

Met deze reserve worden de projecten en onderzoeken gefinancierd die het gebied een duurzame ontwikkeling bieden.

	<u>2015</u>
Saldo liquidatierekening HV 2014	0
Bij: herschikking reserves	349.429
Openingsbalans 1 januari 2015	349.429
Bij: toevoegingen	
Af: Onttrekkingen	126.715
Saldo 31 december	<u>222.714</u>

Specificatie herschikking reserves:

- toevoeging vanuit Algemene Reserve HV	349.429
Totaal toevoegingen wegens herschikking reserves	<u>349.429</u>

Specificatie onttrekkingen:

Krediet Zicht op Haringvliet	126.715
Totaal onttrekkingen	<u>126.715</u>

d. Reserve Groot onderhoud Haringvliet

De reserve groot onderhoud is noodzakelijk ten einde de duurzame instandhouding van de gebieden te garanderen.

	<u>2015</u>
Saldo liquidatierekening HV 2014	106.666
Af: herschikking reserves	12.773
Openingsbalans 1 januari 2015	93.893
Bij: toevoegingen	
Af: Onttrekkingen	93.893
Saldo 31 december	<u>0</u>

Specificatie herschikking reserves:

- overboeking restantsaldo naar investeringsreserve HV	12.773
Totaal toevoegingen	<u>12.773</u>

Specificatie onttrekkingen:

- krediet Groot Onderhoud Hellegatsplein-Oost	93.893
Totaal onttrekkingen	<u>93.893</u>

e. Reserve Compensatie Windenergie Haringvliet

Deze reserve is gevormd voor het dekken van de kosten van natuur- en/of recreatieve voorzieningen binnen de gemeente Oostflakkee en zo dicht mogelijk bij het Windpark Hellegatsplein ter compensatie van het verlies van toeristisch-recreatieve mogelijkheden door de plaatsing van windturbines op het recreatieterrein Hellegatsplein.

	<u>2015</u>
Saldo liquidatierekening HV 2014	0
Bij: herschikking reserves	<u>50.000</u>
Openingsbalans 1 januari 2015	50.000
Bij: toevoegingen	475.000
Af: Onttrekkingen	0
Saldo 31 december	<u><u>525.000</u></u>

Specificatie herschikking reserves:

- overboeking van Algemene reserve HV	50.000
Totaal toevoegingen wegens herschikking	<u><u>50.000</u></u>

Specificatie toevoegingen:

- toevoeging bijdragen inzake Windpark	475.000
Totaal toevoegingen	<u><u>475.000</u></u>

BESTEMMINGSRESERVES GREVELINGEN

a. Investeringsreserve compartiment Grevelingen

Het doel van de investeringsreserve is het dekken van de kosten van nieuwe investeringen.

	<u>2015</u>
Saldo liquidatierekening GR 2014	0
Bij: herschikking reserves	<u>250.242</u>
Openingsbalans 1 januari 2015	250.242
Bij: toevoegingen	0
Af: Onttrekkingen	0
Saldo 31 december	<u><u>250.242</u></u>

Specificatie herschikking reserves:

- opheffing van reserve marketing en communicatie	92.901
- opheffing van reserve ZOG I (restantsaldo)	40.195
- opheffing van reserve Groen / Blauw I	93.146
- opheffing van reserve informatiepanelen	24.000
Totaal toevoegingen wegens herschikking	<u><u>250.242</u></u>

b. Egalisatiereserve afkoopsom Rijk Grevelingen

De afkoopsom in verband met het uittreden van het Rijk uit het Natuur en Recreatieschap De Grevelingen is gestort in de egaliseringsreserve afkoopsom Rijk. De storting betreft de ontvangen rente op de afkoopsom. De jaarlijkse onttrekking bestaat uit de niet ontvangen deelnemersbijdrage van het Rijk.

	<u>2015</u>
Saldo liquidatierekening GR 2014 / openingsbalans 1 januari 2015	7.256.692
Bij: toevoegingen	324.517
Af: Onttrekkingen	1.030.293
Saldo 31 december	<u>6.550.916</u>

Specificatie toevoegingen:

- toevoeging conform Begroting 2015	<u>324.517</u>
Totaal toevoegingen	<u>324.517</u>

Specificatie onttrekkingen:

- onttrekking conform Begroting 2015, programma 2	690.293
- onttrekking conform Begroting 2015, programma 3	<u>340.000</u>
Totaal onttrekkingen	<u>1.030.293</u>

c. Afschrijvingsreserve Zicht op de Grevelingen

De reden voor vorming van deze reserve is dat de afschrijvingstermijnen van de projecten ontwikkeld en uitgevoerd vanuit het Uitvoeringsprogramma Zicht Op de Grevelingen langer lopen dan het uitvoeringsprogramma. Om te voorkomen dat het schapsbestuur na afloop van het uitvoeringsprogramma in de programmabegroting met afschrijvingslasten wordt geconfronteerd, worden de benodigde middelen om de Investering volledig af te kunnen schrijven, toegevoegd aan een reserve waaruit de jaarlijkse afschrijvingslast gedekt kan worden.

	<u>2015</u>
Saldo liquidatierekening GR 2014 / openingsbalans 1 januari 2015	54.348
Bij: toevoegingen	0
Af: Onttrekkingen	10.855
Saldo 31 december	<u>43.493</u>

Specificatie onttrekkingen:

- onttrekking conform Begroting 2015	<u>10.855</u>
Totaal onttrekkingen	<u>10.855</u>

d. Reserve Zicht op de Grevelingen I

Met deze reserve worden de projecten en onderzoeken gefinancierd die het gebied een duurzame ontwikkeling bieden.

	<u>2015</u>
Saldo liquidatierekening GR 2014	146.837
Af: herschikking reserves	<u>40.195</u>
Openingsbalans 1 januari 2015	106.642
Bij: toevoegingen	0
Af: Onttrekkingen	106.642
Saldo 31 december	<u>0</u>

Specificatie onttrekkingen wegenserschikking reserves

- toevoeging aan investeringsreserve GR (restantsaldo)	40.195
Totaal onttrekkingen wegenserschikking	<u>40.195</u>

Specificatie onttrekkingen:

- krediet Natura People	4.660
- krediet Slikken van Flakkee	101.982
Totaal onttrekkingen	<u>106.642</u>

e. Reserve Zicht op de Grevelingen II

Met deze reserve worden de projecten en onderzoeken gefinancierd die het gebied een duurzame ontwikkeling bieden.

	<u>2015</u>
Saldo liquidatierekening GR 2014 / openingsbalans 1 januari 2015	283.610
Bij: toevoegingen	480.000
Af: Onttrekkingen	239.815
Saldo 31 december	<u>523.795</u>

Specificatie toevoegingen:

- toevoeging conform Begroting 2015	480.000
Totaal toevoegingen	<u>480.000</u>

Specificatie onttrekkingen:

- krediet ZOG II Algemeen	112.624
- krediet ZOG II Duurzame jachthaven van de toekomst	6.478
- krediet ZOG II Ecohotel de Punt	50.848
- krediet Entree Catpoint	1.680
- krediet Trap Inspiratiecentrum Grevelingen	27.725
- krediet ZOG II Verwijderen drempel Brouwershaven	40.460
Totaal onttrekkingen	<u>239.815</u>

f. Reserve Groen / Blauw II Grevelingen

Uit deze reserve worden projecten gefinancierd die de recreatie- en natuurfunctie versterken.

	<u>2015</u>
Saldo liquidatierekening GR 2014 / openingsbalans 1 januari 2015	120.000
Bij: toevoegingen	120.000
Af: Onttrekkingen	0
Saldo 31 december	<u>240.000</u>

Specificatie toevoegingen:

- toevoeging conform programmabegroting	120.000
Totaal toevoegingen	<u>120.000</u>

g. Reserve Natuurinvesteringsfonds / Garantiefonds Grevelingen

Het Natuurinvesteringsfonds heeft tot doel een belangrijke bijdrage te leveren aan een goede balans tussen natuur en recreatie in de Grevelingen en is specifiek bedoeld voor de financiering van natuurprojecten.

	<u>2015</u>
Saldo liquidatierekening GR 2014	0
Bij:erschikking reserves	480.000
Openingsbalans 1 januari 2015	480.000
Bij: toevoegingen	0
Af: Onttrekkingen	0
Saldo 31 december	<u>480.000</u>

Specificatie toevoegingen wegenserschikking reserves:

- toevoeging vanuit algemene reserve	<u>480.000</u>
Totaal toevoegingen	<u>480.000</u>

NOG TE BESTEMMEN RESULTAAT

	<u>2015</u>
Nog te bestemmen jaarresultaat	45.015
	<u>45.015</u>

Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen in 2015 wordt in het hierna volgende overzicht weergegeven.

	Stand per 01-01-2015	Toevoegingen in 2015	Vrijgevallen t.g.v. exploitatie	Onttrekkingen in 2015	Stand per 31-12-2015
Voorziening Groot Onderhoud	0	815.800		96.037	719.763
Totaal	0	815.800	0	96.037	719.763

ONDERHOUDSEGALISATIEVOORZIENINGEN

a) Voorziening groot onderhoud

Het doel van deze voorziening is het gelijkmatig verdelen van de lasten van groot onderhoud over de jaren. Hiertoe wordt jaarlijks een gelijkblijvende dotatie ten laste van de exploitatie gebracht. De werkelijke grootonderhoudskosten worden direct ten laste van de voorziening verantwoord.

	<u>2015</u>
Saldo 1 januari	0
Bij: toevoegingen	815.800
Af: vrijval tgv de rekening van baten en lasten	
Af: Aanwendungen	96.037
Saldo 31 december	<u><u>719.763</u></u>

Specificatie toevoegingen:

- toevoeging conform programmabegroting	<u>815.800</u>
Totaal toevoegingen	<u><u>815.800</u></u>

Specificatie aanwendungen:

- uitgevoerde werkzaamheden grootonderhoud	<u>96.037</u>
Totaal aanwendungen	<u><u>96.037</u></u>

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Waarborgsommen

	<u>2015</u>
Boekwaarde 1 januari	0
Vermeerderingen	500
Aflossingen	0
Saldo 31 december	<u><u>500</u></u>

Flottende passiva

Netto-flottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Overige schulden

	<u>2015</u>
Crediteuren	186.587
Totaal	<u><u>186.587</u></u>

Overlopende passiva

- Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume

	<u>2015</u>
Diensten derden	235.781
Accountantskosten	30.000
Dienstverlening GZH	116.136
Nog te betalen lasten	37.882
Te betalen BTW	17.282
Totaal	437.081

- De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren

De specificatie van deze balanspost is als volgt:

Project	Saldo 1-1-2015	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen of terugbetaalde bedragen	Saldo 31-12-2015
Zicht op Grevelingen-Slikken v. Flakkee	30.106	165.400	2.310	193.196
Haringvliet	28.709	24.000	1.870	50.839
Totaal	58.815	189.400	4.180	244.035

- Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen

	<u>2015</u>
Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen 2016	511
Totaal	511

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Langlopende verplichtingen

De meerjarige contracten zijn geïnventariseerd en in het volgende overzicht opgenomen. Het betreft meerjarige bestekken regulier onderhoud en een contract voor groot onderhoud respectievelijk uitgesteld groot onderhoud.

Srt ond	Projectnaam	2016	2017
RO	Meerjarenplanning beplanting	645	
RO	RO bestek hygiëne	227.088	
RO	RO bestek gras en water	337.600	
UGO	Kunstwerken; schapoverstijgend	436.800	
GO	Hellegatsplein oost: diverse werkzaamheden	4.240	
Div	Totaal van alle projecten	1.006.373	

5.5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten 2015

Programma 1 – Bestuurlijke aangelegenheden

Programma 1. Bestuurlijke aangelegenheden	Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Rekening 2015	Resultaat
Lasten				
Bestuurlijke aangelegenheden	188.700	188.700	216.498	27.798 N
Totaal lasten	188.700	188.700	216.498	27.798 N
Baten				
Bestuurlijke aangelegenheden	324.517	324.517	368.589	44.072 V
Totaal baten	324.517	324.517	368.589	44.072 V
Saldo gewone bedrijfsvoering	135.817	135.817	152.092	16.275 V
Diverse lasten en baten				
Diverse lasten	-	-	-	-
Diverse baten	-	-	-	-
Saldo diverse lasten en baten	-	-	-	-
Kredieten				
Lasten kredieten	-	6.720	6.300	420 V
Baten kredieten (bijdragen derden)	-	-	-	-
Saldo kredieten	-	(6.720)	(6.300)	420 V
Totaal saldo van baten en lasten	135.817	129.097	145.792	16.695 V
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves				
Toevoeging reserves	(404.287)	(324.517)	(324.517)	-
Onttrekking reserves	-	6.720	6.300	420 N
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	(404.287)	(317.797)	(318.217)	420 N
Gerealiseerd resultaat	(268.470)	(188.700)	(172.425)	16.275 V

Toelichting:

Als gevolg van aanscherping van de uitvoeringsrichtlijnen voor accountants en het verscherpte toezicht op accountants zijn de accountantskosten gestegen. De accountant moet zelf meer eigen waarnemingen doen in plaats van te steunen op de processen in de organisatie van GZH.

Naast de hiervoor genoemde reguliere werkzaamheden zijn in 2015 werkzaamheden uitgevoerd voor de liquidatie van de voormalige schappen Grevelingen en Haringvliet. Dit heeft tot een overschrijding van de lasten op het product financiën geleid van € 32.431.

De rentebaten zijn uiteindelijk € 44.072 hoger uitgekomen dan geprognostiseerd in de begroting 2015 na wijziging.

In de begroting is voor de post bestuursprodukten rekening gehouden met representatiekosten, drukwerk en abonnementen. Er is terughoudend met deze budgetten omgegaan hetgeen resulteert in een onderschrijding van € 3.947. Ten slotte is op het budget voor juridische ondersteuning en advisering een kleine onderschrijding van € 687 geweest.

Overzicht van de incidentele baten en lasten

Incidentele baten			Incidentele lasten		
Omschrijving	Realisatie 2015	Begroting 2015 na wijziging	Omschrijving	Realisatie 2015	Begroting 2015 na wijziging
<i>Kredieten</i>			<i>Kredieten</i>		
-			- Diverse kredieten, zie tabel in programma-verantwoording progr. 1	6.300	6.720
<i>Onttrekkingen aan reserves</i>			<i>Toevoegingen aan reserves</i>		
- Dekking kredieten uit investeringsreserve HV	3.150	3.360	- Reserve Afkoopsom Rijk	324.517	324.517
- Dekking kredieten uit investeringsreserve GR	3.150	3.360			
Totaal	6.300	6.720	Totaal	330.817	331.237
Saldo				324.517	324.517

Programma 2 – Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden

Programma 2. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Rekening 2015	Resultaat
Lasten				
Inrichting, beheer en exploitatie	2.615.182	3.418.982	3.292.720	126.262 V
Regelgeving & handhaving	92.400	151.200	151.200	-
Communicatie	99.200	96.700	86.790	9.910 V
Totaal lasten	2.806.782	3.666.882	3.530.710	136.172 V
Baten				
Inrichting, beheer en exploitatie	2.158.550	2.033.800	2.205.938	172.138 V
Regelgeving & handhaving	-	-	-	-
Communicatie	-	-	-	-
Totaal baten	2.158.550	2.033.800	2.205.938	172.138 V
Saldo gewone bedrijfsvoering	(648.232)	(1.633.082)	(1.324.771)	308.311 V
Diverse lasten en baten				
Diverse lasten	-	-	(141)	141 N
Diverse baten	-	475.000	476.625	1.625 V
Saldo diverse lasten en baten	-	475.000	476.484	1.484 V
Kredieten				
Lasten kredieten	-	186.666	108.893	77.773 V
Baten kredieten (bijdragen derden)	-	-	-	-
Saldo kredieten	-	(186.666)	(108.893)	77.773 V
Totaal saldo van baten en lasten	(648.232)	(1.344.748)	(957.180)	387.568 V
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves				
Toevoeging reserves	20.000	19.663	4.663	15.000 V
Onttrekking reserves	706.680	1.672.346	1.305.154	367.192 N
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	686.680	1.652.683	1.300.491	352.192 N
Gerealiseerd resultaat	38.448	307.935	343.311	35.376 V

Toelichting:

Regulier Onderhoud

Op het totale budget 2015 RO van € 796.400 is uiteindelijk € 834.958 aan lasten verantwoord waardoor een nadelig resultaat van € 38.558 is ontstaan. Dit is voor een belangrijk deel veroorzaakt doordat de uitvoering van een aantal urgente herstel- en reparatiemaatregelen omwille van de veiligheid van bezoekers en de functionaliteit van de gebieden en voorzieningen moest worden uitgevoerd.

Uitgesteld Groot Onderhoud

Bij de najaarsrapportage 2015 is een budget van € 697.000 ten laste van de algemene reserve toegevoegd aan het exploitatiebudget Terreinbeheer ten behoeve van het Uitgesteld groot onderhoud wat in 2015 uitgevoerd zou worden. In 2015 is echter voor € 422.581 groot onderhoudswerken uitgevoerd ten laste van dit budget. Het verschil wordt in hoofdzaak veroorzaakt doordat de voorbereiding en aanbesteding van het groot onderhoud aan kunstwerken meer tijd vergde dan voorzien en daardoor een aantal werkzaamheden moest

worden doorgeschoven naar 2016. De genoemde kosten ad € 422.581 zijn gedekt ten laste van de Algemene Reserve.

Beheeractiviteiten Staatsbosbeheer Grevelingen

Het door Staatsbosbeheer geoffreerde bedrag voor het verrichten van beheer- en onderhoudswerkzaamheden in de Grevelingen was € 103.000 hoger dan voorgaande jaren en dan voorzien in de programmabegroting. Niettemin heeft het dagelijks bestuur besloten akkoord te gaan met de offerte en is de opdracht verstrekt. De begroting is hier niet op aangepast. Uiteindelijk zijn de werkzaamheden gerealiseerd met een overschrijding ten opzichte van de oorspronkelijke begroting ad. € 19.480,-, in hoofdzaak doordat ten opzichte van de offerte/opdracht onderschrijdingen gerealiseerd zijn op de uitvoering van het begrazingsbeheer en monitoring.

Baten Regulier Onderhoud en beheer

Op de baten regulier onderhoud is een voordelig resultaat ad € 288.778 gerealiseerd. Dit voordeel wordt veroorzaakt door een doorbelasting van de kosten van regulier onderhoud en beheer ad € 288.778 aan het schap "Natuur- en Recreatieschap De Grevelingen in liquidatie" voor de gebieden waar de erfpachtopbrengsten eveneens in het schap "Natuur- en Recreatieschap De Grevelingen in liquidatie" worden verantwoord.

Opbrengst parkeergelden

Bij de najaarsrapportage werd verwacht dat de opbrengst uit betaald parkeren lager zou uitkomen doordat de inwerkingtreding vertraagd was en de verkoop van seizoenskaarten niet meer via de vaste verkooppunten in het gebied plaatsvond. In verband hiermee zijn de baten € 60.000 neerwaarts bijgesteld. Het aantal verkochte seizoenskaarten is inderdaad ruim gehalveerd, echter het aantal transacties bij de automaten is met name in de maanden juli en augustus fors hoger uitgekomen dan voorzien. De totale opbrengst van betaald parkeren benadert hiermee de opbrengst van eerdere jaren.

Economisch beheer

De bijdrage in de exploitatie van het Inspiratiecentrum (DAM 25) is in 2015 niet in de begroting verwerkt. Derhalve ontstaat een overschrijding van € 100.000; deze post zal structureel verwerkt moeten worden in de begrotingen 2016 en 2017. Verder ontstaat op de lasten van het product Economisch beheer een onderschrijding van € 10.000 als gevolg van diverse kleine onderschrijdingen, met name het onderhoud t.b.v. het Inspiratiecentrum.

De baten geven een negatief resultaat van € 170.488. Dit wordt met name veroorzaakt door de bij het schap Grevelingen verantwoorde erfpachtopbrengsten ad € 288.777. Daar staat tegenover dat huuropbrengsten van het Inspiratiecentrum, zijnde € 76.000 over 2015 niet zijn begroot. Deze huuropbrengst is vanaf 2016 € 104.000 op jaarbasis. Gezien de late oplevering van het Inspiratiecentrum in 2015 zijn in dit boekjaar slechts drie kwartalen huur berekend. Het restant van het resultaat ad € 42.289 wordt veroorzaakt door de niet begrote opbrengst van de uitbreiding van het Zeil- en Surfcentrum Brouwersdam (€ 45.870) en het saldo van diverse kleine over- en onderschrijdingen (€ 3.581N).

Communicatie

In 2015 is een onderschrijding gerealiseerd van € 9.910, hetgeen met name veroorzaakt wordt door het niet uitvoeren van de geplande fotoreeks van recreatiebeleving op en langs de Grevelingen en het Haringvliet.

Overzicht van de incidentele baten en lasten

Incidentele baten			Incidentele lasten		
Omschrijving	Realisatie 2015	Begroting 2015 na wijziging	Omschrijving	Realisatie 2015	Begroting 2015 na wijziging
<i>Diverse baten</i>			<i>Diverse lasten</i>		
- Compensatie Windenergie Hellegatsplein	475.000	475.000	- Uitgesteld grootonderhoud	422.581	697.000
- Diverse kleine posten	1.625		- Diverse kleine posten	141	
<i>Kredieten</i>			<i>Kredieten</i>		
-			- Diverse kredieten, zie tabel in programma-verantwoording progr. 2	108.893	186.666
<i>Onttrekkingen aan reserves</i>			<i>Toevoegingen aan reserves</i>		
- Algemene Reserve	504.581	779.000	- Investeringsreserve GR	4.663	4.663
- Dekking krediet uit reserve Groot Onderhoud HV	93.893	106.666	- Reserve Quakstrand		15.000
- Investeringsreserve	0	80.000			
- Reserve Afkoopsom Rijk	690.293	690.293			
- Reserve afschrijvingen ZOG projecten	10.855	10.855			
- Reserve Quackstrand	5.532	5.532			
Totaal	1.781.779	2.147.346	Totaal	536.278	903.329
Saldo	1.245.501	1.244.017			

Programma 3 – Ontwikkeling

Programma 3. Ontwikkelingen	Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Rekening 2015	Resultaat
Lasten				
Planvorming & gebiedsontwikkeling	135.400	135.400	135.400	-
Marketing & productontwikkeling	16.400	16.400	16.400	-
Totaal lasten	151.800	151.800	151.800	-
Baten				
Planvorming & gebiedsontwikkeling	-	-	-	-
Marketing & productontwikkeling	-	-	-	-
Totaal baten	-	-	-	-
Saldo gewone bedrijfsvoering	(151.800)	(151.800)	(151.800)	-
Diverse lasten en baten				
Diverse lasten	-	-	353.115	353.115 N
Diverse baten	-	-	-	-
Saldo diverse lasten en baten	-	-	(353.115)	353.115 N
Kredieten				
Lasten kredieten	-	2.316.356	513.925	1.802.431 V
Baten kredieten (bijdragen derden)	-	229.288	4.180	225.108 N
Saldo kredieten	-	(2.087.068)	(509.745)	1.577.323 V
Totaal saldo van baten en lasten	(151.800)	(2.238.868)	(1.014.659)	1.224.209 V
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves				
Toevoeging reserves	(750.000)	(2.048.750)	(1.088.750)	960.000 V
Onttrekking reserves	340.000	3.387.068	1.187.024	2.200.044 N
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	(410.000)	1.338.318	98.274	1.240.044 N
Gerealiseerd resultaat	(561.800)	(900.550)	(916.385)	15.835 N

Toelichting:

Onder de “diverse lasten” is € 353.055 begrepen wegens niet door subsidie van derden gedekte lasten van de realisatie van het inspiratiecentrum. Conform de genomen bestuursbesluiten wordt deze post gedekt ten laste van de algemene reserve.

Het nadelig resultaat van programma 3 betreft vrijwel geheel de niet-subsidiabele kosten inzake CaRe-Lands ad € 15.685.

Overzicht van de incidentele baten en lasten

Incidentele baten			Incidentele lasten		
Omschrijving	Realisatie 2015	Begroting 2015 na wijziging	Omschrijving	Realisatie 2015	Begroting 2015 na wijziging
Kredieten			Kredieten		
- Dekking bijdragen derden	4.180	229.288	- Diverse kredieten, zie tabel in programma-verantwoording programma 3	513.925	2.316.356
Onttrekkingen aan reserves			Toevoegingen aan reserves		
- Dekking kredieten uit reserve ZOG	106.641	118.927	- Investeringsreserve GR	13.750	13.750
- Dekking kredieten uit reserve ZOG II	239.231	1.584.879	- Reserve ZOG II	480.000	480.000
- Reserve Groen Blauw II	480.000	480.000	- Reserve Groen/Blauw	0	480.000
- Reserve Afkoopsom Rijk	340.000	340.000	- Reserve Natuurinvesteringsfonds	0	480.000
- Reserve Zicht op Haringvliet	126.715	320.762	- Reserve Groen/Blauw II	120.000	120.000
- Algemene Reserve	-105.563	530.000	- Reserve Compensatie Windenergie	475.000	475.000
- Investeringsreserve		12.500	- Reserve Zicht op Haringvliet		0
Totaal	1.191.204	3.616.356	Totaal	1.602.675	4.365.106
Saldo				411.471	748.750

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen	Primitieve begroting 2015	Begroting na wijziging 2015	Rekening 2015	Resultaat
Lasten				
Deelnemersbijdrage	-	-	-	-
Overige structurele lasten	9.200	9.200	-	9.200 V
Totaal lasten	9.200	9.200	-	9.200 V
Baten				
Deelnemersbijdrage	801.022	801.022	801.022	-
Totaal baten	801.022	801.022	801.022	-
Saldo gewone bedrijfsvoering	791.822	791.822	801.022	9.200 V
Diverse lasten en baten				
Diverse lasten	-	-	-	-
Diverse baten	-	-	-	-
Saldo diverse lasten en baten	-	-	-	-
Kredieten				
Lasten kredieten	-	-	-	-
Baten kredieten (bijdragen derden)	-	-	-	-
Saldo kredieten	-	-	-	-
Totaal saldo van baten en lasten	791.822	791.822	801.022	9.200 V
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves				
Toevoeging reserves	-	10.507	10.507	-
Onttrekking reserves	-	-	-	-
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-	(10.507)	(10.507)	-
Gerealiseerd resultaat	791.822	781.315	790.515	9.200 V

Toelichting:

Het voordelige resultaat van € 9.200 op de structurele lasten wordt veroorzaakt doordat het budget voor onvoorzien 2015 niet is ingezet c.q. benodigd was.

Overzicht van de incidentele baten en lasten

Incidentele baten			Incidentele lasten		
Omschrijving	Realisatie 2015	Begroting 2015 na	Omschrijving	Realisatie 2015	Begroting 2015 na
<i>Onttrekkingen aan reserves</i>			<i>Toevoegingen aan reserves</i>		
-			- Investeringsreserve GR	10.507	10.507
Totaal	0	0	Totaal	10.507	10.507
Saldo				10.507	10.507

Overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Omschrijving programma	Raming mutaties reserves begrotingsjaar na wijziging		Realisatie mutaties reserves begrotingsjaar	
	Baten (onttrekking reserve)	Waarvan structureel	Baten (onttrekking reserve)	Waarvan structureel
Programma 1	6.720		6.300	
Programma 2	1.672.346		1.305.154	
Programma 3	3.387.068		1.187.024	
Algemene dekkingsmiddelen	0		0	
Totaal	5.066.134	0	2.498.478	0

Omschrijving programma	Raming mutaties reserves begrotingsjaar na wijziging		Realisatie mutaties reserves begrotingsjaar	
	Lasten (toevoeging reserve)	Waarvan structureel	Lasten (toevoeging reserve)	Waarvan structureel
Programma 1	324.517		324.517	
Programma 2	19.663		4.663	
Programma 3	2.048.750		1.088.750	
Algemene dekkingsmiddelen	10.507		10.507	
Totaal	2.403.437	0	1.428.437	0

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

bestuurslid	functie(s)	beloning	sociale verzekeringspremies	belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen	voorzieningen t.b.v. beloningen betaalbaar op termijn	duur van het dienstverband in het boekjaar (hele jaar = 1)	uitkeringen wegens beëindiging van dienstverband met specificaties dienstverband
dhr. F.J. Tollenaar	voorzitter	0	0	0	0	1	0
mw. C.M.M. Schönknecht-Vermeulen	vice-voorzitter	0	0	0	0	1	0

dhr. R.A.M. van der Sande		0	0	0	0	0,5	0
dhr. J.F. Weber		0	0	0	0	0,5	0
dhr. A.M. Verseput		0	0	0	0	1	0
dhr. P.D. Hofman		0	0	0	0	1	0
dhr. F.J. Flieringa		0	0	0	0	1	0
dhr. M. Hamerslag		0	0	0	0	1	0

In de kolom “duur van het dienstverband” is de duur van het bestuurslidmaatschap vermeld. De genoemde vergoedingen zijn zowel over 2015 als over 2014 nihil en liggen dus onder de daarvoor gestelde wettelijke grens.

5.6 Overige gegevens

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich na de balansdatum geen gebeurtenissen voorgedaan die de jaarcijfers beïnvloeden.

Samenstelling van het bestuur in het verslagjaar

Leden Dagelijks Bestuur

Naam	Gemeente / organisatie	Functie
dhr. F.J. Tollenaar	Goeree-Overflakkee	voorzitter
mw. C.M.M. Schönknecht-Vermeulen	Provincie Zeeland	vice-voorzitter
dhr. H.J. Flieringa	Cromstrijen	

Leden Algemeen Bestuur

Naam	Gemeente / organisatie	Plaatsvervanger
dhr. F.J. Tollenaar	Goeree-Overflakkee	voorzitter
mw. C.M.M. Schönknecht-Vermeulen	Provincie Zeeland	vice-voorzitter
dhr. J.F. Weber	Provincie Zuid-Holland	
dhr. A.M. Verseput	Schouwen-Duiveland	
dhr. P.D. Hofman	Hellevoetsluis	
dhr. H.J. Flieringa	Cromstrijen	
dhr. M. Hamerslag	Nissewaard	